

Investerings- fondsen provincie Noord-Brabant

Kwaliteit sturings- en
verantwoordingsinformatie aan PS

Bestuurlijk rapport en
rapport van bevindingen

Juli 2023

Investeringsfondsen provincie Noord-Brabant

Kwaliteit informatie over investeringsfondsen aan PS

Rapport van bevindingen

1 Bestuurlijk rapport

1.1 Belang vinger aan de pols ((kunnen) houden)

1.2 Verdere verbetering kwaliteit sturings- en verantwoordingsinformatie nodig

1.3 Aanbevelingen aan GS en PS

1.4 Bestuurlijke reactie GS

1.5 Nawoord rekenkamer

2 Lerend vermogen

2.1 Uitvoering opdracht van PS uit 2017 in vogelvlucht

3 Informatievoorziening aan PS

3.1 Welke informatie wordt aan PS verstrekt?

3.2 Inhoud en kwaliteit aan PS verstrekte informatie

3.3 Toelichting inhoud en kwaliteit informatie

3.4 Beschikbaarheid (aanvullende) informatie

Bijlagen

B.1 Aanpak onderzoek

B.2 Literatuur

B.3 Overzicht niet S&V-documenten PS

B.4 Voorbeelden aanpassingsmogelijkheden

1 Bestuurlijk rapport

2 Lerend vermogen

3 Informatievoorziening aan PS

Bijlagen

1.1 Belang vinger aan de pols ((kunnen) houden)

1.2 Verdere verbetering kwaliteit sturings- en verantwoordingsinformatie nodig

1.3 Aanbevelingen aan GS en PS

1.4 Bestuurlijke reactie GS

1.5 Nawoord rekenkamer

1 Bestuurlijk rapport

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

1.1 Belang vinger aan de pols ((kunnen) houden)

Een goede informatievoorziening aan Provinciale Staten (PS) is belangrijk voor het goed kunnen uitoefenen van hun kaderstellende en controlerende rol. In dat kader onderzocht de Zuidelijke Rekenkamer de kwaliteit van de sturings- en verantwoordingsinformatie aan PS over de investeringsfondsen. We richtten ons daarbij op vragen als:

- Geeft deze informatie PS de mogelijkheid om overzicht te krijgen en houden?
- Krijgen PS hiermee een goed beeld van de stand van zaken, of de provincie op koers ligt de (lange termijn)doelen te halen, wat verklaringen van eventuele mee- en tegenvallers zijn, wat de risico's zijn, etc?
- Is er sprake van verbetering sinds ons eerdere onderzoek uit 2017 naar dit thema¹ en in hoeverre hebben Gedeputeerde Staten (GS) de opdracht uitgevoerd die ze van PS kregen naar aanleiding van dat onderzoek?

Waarom de focus op investeringsfondsen?

Voor de provincie Noord-Brabant zijn fondsen een belangrijk instrument om haar ambities te bereiken. De provincie heeft vele fondsen en onderscheidt daarbinnen een aantal investeringsfondsen:

1. Innovatiefonds Brabant
2. Energiefonds Brabant
3. Brabant C fonds
4. Groen Ontwikkelfonds (voor) Brabant(se natuur) (GOB)
5. Breedbandfonds (in 2018 beëindigd)
6. Leisure Ontwikkel Fonds Brabant (LOF)
7. Brabant Startup Fonds (BSF)

Vanuit de investeringsfondsen wordt geld verstrekt aan organisaties en burgers voor projecten waarvan verwacht wordt dat ze een bijdrage leveren aan het realiseren van de provinciale doelen.

Voor PS is goede sturings- en verantwoordingsinformatie over deze investeringsfondsen extra van belang:

- **Omdat het om veel geld gaat.**
PS hebben voor deze fondsen veel geld beschikbaar gesteld. Het gaat om circa € 500 miljoen. Dat is ongeveer 30 à 40% van de gerealiseerde gemiddelde begrotingsomvang van de afgelopen vijf jaar. Hiermee ligt een relatief groot deel van de budgettaire (politieke) speelruimte vast voor een lange periode (zie 3e bullit).
- **Omdat het beheer en de uitvoering op afstand van de provincie plaatsvindt.**
Het beheer en de uitvoering van de investeringsfondsen is op afstand geplaatst bij verbonden partijen. Zij besluiten over de inzet van de financiële middelen. Maar ook al staan deze fondsen op afstand, PS moeten hun politieke rol (kunnen) blijven uitvoeren.
- **Omdat de investeringsfondsen veelal al lang geleden zijn ingesteld en een lange horizon hebben die zich uitspreidt over meerdere bestuursperioden.**
De investeringsfondsen hebben elk hun eigen doelen en kenmerken. Voor de meeste ervan geldt dat het al lang geleden is dat ze zijn ingesteld (2013-2015) en een lange looptijd hebben (tot meer dan 20 jaar). Hierdoor was het grootste deel van de huidige Statenleden niet betrokken bij de kaderstellende momenten en ligt het moment waarop de doelen bereikt moeten zijn in het algemeen nog ver in de toekomst (variërend van eind 2027 tot en met 2037). Periodieke informatie is dan noodzakelijk voor PS voor onder andere hun controlerende rol om (over)zicht te hebben en (kunnen) houden op de voortgang en passendheid bij de in de loop van de tijd mogelijk veranderde doelen van de provincie.

¹ Zuidelijke Rekenkamer, [Informatievoorziening investeringsfondsen provincie Noord-Brabant](#), 27 maart 2017.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

1.2 Verdere verbetering kwaliteit sturings- en verantwoordingsinformatie nodig

De rekenkamer concludeert dat de provincie na ons vorige onderzoek stappen voorwaarts heeft gezet waardoor op punten sprake is van een verbetering van de kwaliteit van de sturings- en verantwoordingsinformatie aan PS. Maar een verdere verbetering in de provinciale begrotingen en jaarstukken is nodig, zodat PS meer houvast wordt geboden om hun controlerende rol beter te kunnen uitvoeren. Per verbetering kan het lijken alsof het gaat om details, maar het geheel van die details kan net maken of inzicht in en sturing op de investeringsfondsen goed mogelijk is en blijft. Schijnbaar kleine zaken kunnen zich opstapelen en iets zeggen over de scherpte en alertheid ten aanzien van sturing en verantwoording, zowel door GS als PS. Vooral door Statenleden die de werking van de fondsen en afspraken bij oprichting van de fondsen of aanpassingen daarna niet (meer) paraat hebben. En dat is zeker niet ondenkbaar omdat de meeste fondsen immers al lang geleden zijn opgericht, waardoor ook het grootste deel van de Statenleden bij die kaderstellende momenten niet betrokken waren en er recent weer nieuwe Statenleden zijn aangetreden.

Ook concludeert de rekenkamer dat PS hun controlerende rol geringer hebben ingevuld naarmate de looptijd van de fondsen vordert. De fondsen zijn, zoals reeds opgemerkt, een belangrijk instrument om de ambities van de provincie te bereiken en het gaat om veel geld. Het is dan ook belangrijk dat PS een actieve invulling blijven geven aan hun controlerende rol bij de voortgang van de investeringsfondsen, zodat het onderwerp op de radar blijft en voorkomen kan worden dat door de lange horizon van de fondsen, sprake is van 'uit het oog, uit het hart'.

Hierna gaan we nader in op deze hoofdboodschap: we geven onze conclusies en de onderbouwing daarvan. In hoofdstuk 2 en 3 (het rapport van bevindingen behorend bij dit bestuurlijk rapport) staan we uitgebreider stil bij onze bevindingen die tot deze conclusies hebben geleid.

Conclusies

- C1. De provincie heeft na ons vorige onderzoek stappen voorwaarts gezet. De opdracht van PS uit 2017 is door GS grotendeels uitgevoerd, waardoor op punten sprake is van een verbetering van de kwaliteit van de sturings- en verantwoordingsinformatie aan PS.
- C2. De opdracht die GS van PS hebben gekregen naar aanleiding van ons vorige onderzoek is echter niet geheel uitgevoerd. De kwaliteit van de informatie is op een aantal punten niet voldoende verbeterd. Een verdere verbetering van de (kwaliteit van de) verantwoordingsinformatie in de begrotingen en jaarstukken/sturings- en verantwoordingsdocumenten (S&V-documenten) is (dan ook) nodig om deze onder andere beter te kunnen duiden (begrijpen) en om inzicht te kunnen krijgen in merkbare/tastbare resultaten van de investeringsfondsen. Op die manier kan voor PS in deze sturings- en verantwoordingsdocumenten meer houvast worden geboden om hun controlerende rol beter te kunnen uitvoeren.
- C3. Indien PS los van, of aanvullend aan, de reguliere momenten meer wilden weten over de investeringsfondsen was deze informatie in het algemeen voldoende snel beschikbaar te stellen.
- C4. PS hebben hun controlerende rol geringer ingevuld naarmate de looptijd van de investeringsfondsen vordert.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

Conclusie 1**Stappen voorwaarts gezet: kwaliteit informatie aan PS verbeterd sinds 2017**

Na ons vorige onderzoek zijn de vier onderdelen van de opdracht van PS opgepakt. Eén onderdeel is geheel uitgevoerd, 1 deels, 1 is door GS wel en door PS in mindere mate uitgevoerd en 1 onderdeel is nog in uitvoering. Daarmee zijn de volgende verbeteringen doorgevoerd:

> **Opdracht 1** Kijk met PS kritisch naar geschiktheid van de KPI's om voortgang en doelbereik te volgen

- voor het Brabant C fonds zijn in 2017 kernprestatie-indicatoren (KPI's) opgesteld;
- waar evaluaties of ons onderzoek uit 2017 daar aanleiding toe gaven, is kritisch gekeken naar de geschiktheid van de KPI's. Voor het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB) en Brabant C fonds gebeurde dat ook met PS.

> **Opdracht 2** Rapporteer in alle S&V-documenten over alle afgesproken KPI's

- de informatievoorziening heeft, zowel in de periode voor 2017 als in de periode daarna, plaatsgevonden op de afgesproken momenten en conform de bevoegdheden/rolverdeling tussen GS en PS;
- in alle provinciale begrotingen en jaarstukken (die onderdeel uitmaken van de S&V-documenten) wordt, op één fonds na (LOF), over alle afgesproken KPI's gerapporteerd. Dit betekent in vergelijking met ons eerdere onderzoek dat nu ook over de KPI's van het GOB wordt gerapporteerd en over de in 2017 opgestelde KPI's van het Brabant C fonds. Indien het niet mogelijk is om over een KPI te rapporteren, wordt in de meeste gevallen nu wel aangegeven waarom dat niet kan en wanneer de informatie (over realisatiewaarden) naar verwachting wel kan worden gegeven;

- de vorm waarin wordt gerapporteerd over de voortgang van de investeringsfondsen is verbeterd: voor alle investeringsfondsen wordt gewerkt via een zelfde opzet met overzichtelijke tabellen en grafieken in de vorm van infographics;
- er zijn in de S&V-documenten nu duidelijke verwijzingen, over en weer, opgenomen naar andere relevante of specifiekere informatie over de investeringsfondsen elders in het betreffende document, maar ook links naar andere relevante (bron)documenten en sinds kort ook naar de websites van de fondsen zelf;
- aanpassingen en afwijkingen worden nu vaker toegelicht en onderbouwd.

> **Opdracht 3** Doe PS voorstellen voor regelmatige informerende bijeenkomsten over investeringsfondsen

- GS hebben in de periode 2017-2023 voor nagenoeg alle investeringsfondsen verschillende Statenmededelingen en memo's van de gedeputeerde aan PS aangeboden;
- voor de investeringsfondsen zijn met name in de eerste jaren na ons onderzoek (2017 en 2018) informerende bijeenkomsten georganiseerd door PS.

> **Opdracht 4** Verbeter de interne informatiehuishouding (organisatiebreed)

- de provincie heeft het belang van goede informatievoorziening (en tekortkomingen daarin) onderkend en is organisatiebreed bezig met meerdere verbetertrajecten;
- de documenten die de rekenkamer over de investeringsfondsen heeft opgevraagd tijdens voorliggend onderzoek zijn voortvarend aangeleverd door de provincie.

Conclusie 2**Opdracht PS niet geheel uitgevoerd en verdere verbetering informatie nodig**

> **Opdracht 2** Rapporteer in alle S&V-documenten over alle afgesproken KPI's

De kwaliteit van de informatie is voor verdere verbetering vatbaar. De begrotingen en jaarstukken zijn dé documenten waarin, conform afspraak, aan PS wordt gerapporteerd

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

over de voortgang van de investeringsfondsen en ze vormen de basis voor de controlerende rol van PS. In deze documenten is echter bijvoorbeeld nog sprake van inconsistente informatie (onnauwkeurigheden). Ook wordt geen inzicht gegeven in doelbereik of projecten waarin is geïnvesteerd en de informatie is zonder (parate) achtergrondkennis over de investeringsfondsen niet altijd duidelijk of te duiden.

- *Zicht op voortgang belemmerd*

Via KPI's dient de voortgang van de investeringsfondsen te kunnen worden gevolgd. Voor het Leisure Ontwikkel Fonds (LOF), dat na ons vorige onderzoek van start is gegaan, zijn in afwijking van toezeggingen/afspraken nog geen inhoudelijke KPI's opgesteld en wordt nog niet gerapporteerd over de 'overheadkosten'.

De provincie heeft aangegeven dat er geen maatschappelijke indicatoren zijn gedefinieerd, omdat deze moeilijk kwantificeerbaar of moeilijk direct te koppelen zijn aan projecten gefinancierd door het LOF. De rekenkamer heeft verder vastgesteld dat voor andere investeringsfondsen de betekenis van niet alle KPI's duidelijk is. Een voorbeeld daarvan is de volgende KPI van het GOB: "de omvang van categorie C is minstens even groot als de omvang van categorie A in de provinciale EHS". Dit belemmert het inzicht krijgen en kunnen volgen van de voortgang van deze fondsen. Soms kan dit eenvoudig worden opgelost door een korte toelichting te geven, in andere gevallen dient kritisch te worden gekeken naar de geschiktheid van de KPI.

- *Geen inzicht in tastbare/merkbare resultaten en doelbereik*

Voor de meeste investeringsfondsen worden in de S&V-documenten geen voorbeelden genoemd van projecten waarin wordt geïnvesteerd, ook wordt er geen expliciete informatie gegeven over hoe het fonds bijdraagt aan het hoofddoel van het fonds. Voor sommige investeringsfondsen is dat voor een Statenlid eenvoudig te beredeneren door een koppeling van de KPI's aan het hoofddoel, maar dit geldt niet voor alle investeringsfondsen (Brabant C en LOF bijvoorbeeld). Zo is dit wel vrij

simpel te beredeneren bij het Energiefonds. Daar geven de KPI's "CO₂-reductie per geïnvesteerde euro" en "CO₂-reductie als percentage van de totale fondsdoelstelling CO₂-reductie" inzicht in realisatie van het hoofddoel van het fonds dat reduceren van de uitstoot van CO₂ omvat. Een voorbeeld van een KPI waarvan het voor veel lezers niet eenvoudig zal zijn te beredeneren waarom deze bijdraagt aan het hoofddoel van het fonds is de KPI "cross-overs" van het Brabant C fonds. De norm hierbij is dat in minimaal 70% van de gerealiseerde projecten moet worden samengewerkt met partijen buiten de culturele sector. Het hoofddoel van het fonds is het versterken en vergroten van het Brabantse kunst- en culturaanbod om daarmee de (inter)nationale aantrekkingskracht van Brabant te vergroten.

Overigens zal inzicht in de daadwerkelijke mate van doelbereik en in hoeverre dat door de provincie via de investeringsfondsen is bereikt, lastig of niet kunnen worden gegeven. Dit komt mede doordat de doelen van de investeringsfondsen niet meetbaar (smart) zijn geformuleerd en er, naast de investeringsfondsen, vele andere factoren van invloed zijn/bijdragen aan de doelen. Wel zou via de beleidstheorie en de mate van realisatie van de prestaties/KPI's, mits deze verbonden zijn met de beleidstheorie, een uitspraak kunnen worden gedaan dat het al dan niet plausibel is dat de fondsen in meer of mindere mate een bijdrage leveren/hebben geleverd aan het bereiken van het maatschappelijke doel/hoofddoel van het investeringsfonds. De S&V-documenten bevatten sinds kort links naar de websites van de fondsen waar projecten worden genoemd, die inzicht geven in tastbare/merkbare resultaten van de investeringsfondsen, maar dit vraagt een extra zoekslag voor Statenleden. Door het geven van enkele voorbeelden bij de rapportage over de KPI's, zal het voor meer investeringsfondsen inzichtelijker worden in wat voor soort zaken de provincie investeert en wat de relatie daarvan is met het hoofddoel (anders blijft het een theoretisch verhaal). Dit betreft het verschil tussen meetbare en merkbare effecten: het toevoegen van betekenisvolle/indicatieve narratieven, zorgt dat het gaat leven. In de ambtelijke reactie op het rapport van bevindingen is het belang van bovenstaande punten gerelativeerd, omdat de S&V-documenten

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

daar volgens hen niet voor zijn bedoeld. De rekenkamer stelt daar tegenover dat de kern van S&V-documenten juist zou moeten zijn om op belangrijke onderdelen (wat de fondsen zijn gelet op de financiële omvang en maatschappelijke doelen) heldere en zelfstandig leesbare informatie te geven over de voortgang op de doelen, uitgevoerde activiteiten/bereikte resultaten en financiële resultaten. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vraagt in ieder geval ook voor de begroting en jaarstukken hierop in te gaan.

In de 2e evaluatie van het Energiefonds, Innovatiefonds, GOB en Brabant C fonds (2021) is onder andere onderzocht of deze fondsen nog bijdragen aan maatschappelijke behoeften, aan het behalen van de beleidsdoelen van het fonds en de provincie. Het beknopt geven van de hoofdconclusie daarvan in de infographics zal voor PS een indicatie geven of (en op welke wijze) het investeringsfonds een bijdrage levert aan het hoofddoel.

- *Inconsistente informatie en informatie die zonder achtergrondkennis niet altijd duidelijk of te duiden is*
In de S&V-documenten, waarin over de voortgang van de KPI's wordt gerapporteerd, wordt (nog steeds) regelmatig informatie gegeven die niet consistent is.² Dit roept vragen op omdat voor Statenleden dan niet duidelijk is wat in zo'n geval de juiste informatie is. De informatie is over het algemeen wel actueel. De financiële informatie is vaak technisch van aard en voor niet of minder financieel onderlegde Statenleden lastig te volgen (niet begrijpelijk). Soms ontbreekt in de S&V-documenten nog de onderbouwing van een aanpassing of afwijking (bijvoorbeeld bij aanpassingen opdracht Groen Ontwikkefonds Brabant (GOB)) wat bij Statenleden de vraag kan oproepen 'waarom vindt deze aanpassing plaats?'. Deze wordt vaak wel gegeven in Statenmededelingen, maar de vraag is of Statenleden deze infor-

matie uit de gigantische hoeveelheid informatie die ze door het jaar heen krijgen paraat hebben. Sinds kort wordt er binnen de S&V-documenten geen paragraaf/programma Investeringsagenda meer onderscheiden. Hierdoor is waardevolle context-informatie (oorsprong, ontstaan) van een deel van de investeringsfondsen komen te vervallen (die van toegevoegde waarde is om andere informatie over de fondsen beter te kunnen plaatsen).

Zie tabel 1 op de volgende pagina voor een vergelijking tussen de conclusies/bevindingen uit ons onderzoek uit 2017 en het voorliggende onderzoek. Voor alle investeringsfondsen geldt dat verdere verbetering mogelijk en nodig is.

- *Op punten aandacht nodig voor zicht op sturingsmogelijkheden PS*
Uit ons onderzoek blijkt dat het voor PS niet altijd duidelijk is welke bevoegdheden / sturingsmogelijkheden ze wel en niet hebben. In de S&V-documenten wordt niet duidelijk op welke momenten PS bij de investeringsfondsen kunnen (bij)sturen.
- *Verschil investeringsfondsen en andere fondsen niet duidelijk*
Het verschil tussen investeringsfondsen en andere fondsen (zoals het MKB-Plusfonds en het Life Science & Health Fund) is niet duidelijk; de provincie heeft dit ook niet gedefinieerd, anders dan dat investeringsfondsen dezelfde sturings- en verantwoordingsmethodiek kennen. Dit belemmert het krijgen en houden van een overzicht van de provinciale fondsen door Statenleden en daarmee hun kaderstellende en controlerende rol.
- *Inzicht in uitkomsten evaluatie investeringsfondsen*
De recent aangepaste manier van evalueren van de investeringsfondsen vormt bij de toekomstige evaluaties een aandachtspunt voor GS en PS omdat de evaluatie van een investeringsfonds als één van de instrumenten onderdeel zal uitmaken van de evaluatie van het bovenliggende beleid. Evaluatie is het moment voor PS om invloed te hebben/te kunnen bijsturen.

² Twee voorbeelden hiervan. 1. De looptijd van het GOB waarvoor tot 2023 in de begrotingen en jaarstukken zowel 'tot en met 2027' als 'tot en met 2029' werd genoemd. 2. In de jaarstukken 2020 worden voor Brabant C in de infographic twee verschillende bedragen genoemd voor de beheerkosten. In de staafdiagram staat € 4.920.541, maar in de toelichting daarbij staat € 3.913.000. Zie voor meer voorbeelden bijlage B.4.

Tabel 1 Conclusies over de informatievoorziening investeringsfondsen 2017 en 2023

Informatievoorziening	Fonds													
	Breedbandfonds		Energiefonds		Innovatiefonds		GOB		Brabant C fonds		LOF		BSF	
	2017	2023	2017	2023	2017	2023	2017	2023	2017	2023	2017	2023	2017	2023
Vastgelegd bij instelling fonds of later														
Afspraken gemaakt	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	○	✓	n.v.t.	✗	n.v.t.	✓
Aan PS in de praktijk														
Verstrekt op afgesproken momenten	✓	n.v.t.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	n.v.t.	✓	n.v.t.	✓
Kwaliteit van de informatie	○	n.v.t.	○	○✓	✓	✓	✗	○	✗	○	n.v.t.	✗	n.v.t.	○

- ✓ aan dit onderdeel wordt voldaan of grotendeels voldaan
- dit onderdeel vraagt om aandacht, op enkele onderdelen is verbetering nodig
- ✗ dit onderdeel vraagt om stevige aandacht, op meerdere onderdelen is verbetering nodig
- n.v.t. dit fonds was niet actief in het betreffende jaar

> **Opdracht 3** Doe PS voorstellen voor regelmatige informerende bijeenkomsten over investeringsfondsen

- De laatste jaren zijn door PS alleen nog voor het LOF en GOB naar aanleiding van Statenmededelingen specifiek op het fonds gerichte informerende bijeenkomsten georganiseerd (zie verder hierna onder het kopje 'Conclusie 4').

> **Opdracht 4** Verbeter de interne informatiehuishouding (organisatiebreed)

- Zoals reeds eerder opgemerkt, is de provincie in het kader van de interne informatiehuishouding bezig met meerdere verbetertrajecten. De uitvoering van deze opdracht is nog in uitvoering.

Conclusie 3
Aanvullend gevraagde info in het algemeen voldoende snel beschikbaar

Als PS meer willen weten over de investeringsfondsen dan in de informatievoorziening door GS aan PS wordt verstrekt, is deze informatie in het algemeen inzichtelijk te maken. Dit blijkt uit de beantwoording van de technische en schriftelijke vragen over de investeringsfondsen in de periode 2017 tot 2023 die in het Stateninformatiesysteem (iBabs) zijn opgenomen. Technische, schriftelijke en mondelinge vragen worden beantwoord. Soms niet direct naar wens van degene die de vraag stelde, dan volgen er vervolgvragen.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

Uit een verkennend onderzoek dat we in 2022 uitvoerden naar het toegankelijk maken van informatie na Statenvragen, blijkt dat voor de jaren 2020 en 2021 ongeveer 85% van de schriftelijke vragen van PS binnen de geldende termijn werden beantwoord en dat het grootste deel van de technische vragen snel kon worden beantwoord (binnen twee werkdagen). De informatie die de rekenkamer in 2023 tijdens voorliggend onderzoek over investeringsfondsen bij de provincie heeft opgevraagd, is voortvarend aangeleverd.

Conclusie 4

Controlerende rol PS geringer ingevuld naarmate looptijd fondsen vordert

Zoals reeds eerder aangegeven, zijn voor de investeringsfondsen met name in de eerste jaren na ons onderzoek (2017 en 2018) informerende bijeenkomsten georganiseerd door PS. Daarbij is onder andere de 1e evaluatie van de investeringsfondsen (2017) uitgebreid besproken. Hierdoor zijn PS op momenten specifiek geïnformeerd en maakte een beter gesprek over de voortgang, ontwikkelingen en aanpassingen van de investeringsfondsen mogelijk.

De laatste jaren zijn alleen nog voor het LOF en GOB naar aanleiding van Statenmededelingen specifiek op het fonds gerichte informerende bijeenkomsten georganiseerd, waarbij ook de evaluatie van het LOF uit 2021 uitgebreid is besproken. Andere Statenmededelingen en memo's van de gedeputeerden werden door PS voor kennisgeving aangenomen en de 2e evaluatie van het Energiefonds, Innovatiefonds, GOB en Brabant C fonds (2021) is niet besproken, terwijl dat, na oprichting van een investeringsfonds, een/het moment is voor eventuele bijstelling of beëindiging van een investeringsfonds.

1.3 Aanbevelingen aan GS en PS

Ter ondersteuning van de kaderstellende en controlerende rol van PS en een goed samenspel met GS in de toekomst, hebben we de volgende aanbevelingen.

Aanbevelingen voor GS:

- A1. Zorg voor verdere verbetering van de kwaliteit van de informatie over de investeringsfondsen in de begrotingen en jaarstukken.
- A2. Formuleer voor het LOF geschikte inhoudelijke KPI's (kernprestatie-indicatoren).
- A3. Kijk kritisch naar de geschiktheid en formulering van de huidige KPI's van het GOB, schoon deze op, formuleer/presenteer voor alle KPI's (in de infographics) streefwaarden bij de realisatiewaarden en geef een korte toelichting als dat niet mogelijk is.
- A4. Rapporteer in de toekomstige beleidsevaluaties herkenbaar over de uitkomsten van de investeringsfondsen die tot het betreffende beleid behoren, nu de investeringsfondsen niet meer afzonderlijk zullen worden geëvalueerd.

Toelichting A1 (verbeter kwaliteit informatie in begrotingen en jaarstukken)

De jaarstukken en begrotingen zijn voor de investeringsfondsen dé documenten waarin PS worden geïnformeerd over de stand van zaken en voortgang. Zorg ervoor dat de gegeven informatie in de S&V-documenten ook begrijpelijk is voor personen zonder achtergrondkennis van deze fondsen. Laat bijvoorbeeld een provinciale medewerker die niet betrokken is bij de fondsen en betreffende beleidsterreinen een kritische blik werpen op de begrijpelijkheid. Besteed meer aandacht aan de consistentie in de gegeven informatie en voorkom zoveel als mogelijk onnauwkeurig/slordigheden. Maak de infographics over de investeringsfondsen nog eenduidiger door voor alle fondsen de fondsbeheerkosten op te nemen en de fondsbeheerder te noemen. Maak ze nog informatiever door (verklaringen voor) afwijkingen altijd kort toe te lichten, meerjarige

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

informatie op te nemen over de KPI's, zodat de ontwikkeling (groei, afname en stabiliteit) in de loop van de jaren op de KPI zichtbaar wordt, en door (kwalitatief) kort in te gaan op de bijdrage van het investeringsfonds aan de doelstelling (op basis van informatie uit bijvoorbeeld uitgevoerde evaluaties of de beleidstheorie). Overweeg om voorafgaand aan de infographics een pagina op te nemen met beknopte contextinformatie over de oorsprong, het ontstaan van de investeringsfondsen met 'links' naar de oorspronkelijke kaders en de sturingsmogelijkheden van PS bij investeringsfondsen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de 'oude' paragraaf Investeringsagenda. Geef daarbij ook een korte toelichting op het verschil tussen deze investeringsfondsen en andere fondsen en waarom alleen voor de investeringsfondsen afzonderlijk in infographics inzicht wordt gegeven in de voortgang. Zie bijlage B.4 voor enkele concrete voorbeelden van verbeter- en aanpassingsmogelijkheden die de rekenkamer ziet.

Als de begrotingen en jaarstukken niet (meer) geschikt worden geacht om zelfstandig leesbare informatie te geven over de investeringsfondsen, omdat PS de omvang van deze documenten willen verminderen, bespreek dan met PS een andere vorm van rapporteren om voortgang en doelbereik te volgen (bijvoorbeeld jaarlijks of één keer per twee jaar een afzonderlijke rapportage over de investeringsfondsen).

Toelichting A2 (formuleer voor LOF inhoudelijke KPI's)

Maak bij het formuleren van geschikte inhoudelijke KPI's voor het LOF, indien nodig gebruik van de kennis en ervaring die bij het opstellen van KPI's is opgedaan bij andere fondsen zoals het Brabant C fonds.

Aanbevelingen aan PS:

- A5. Ben alert op de uitkomsten van evaluaties van de investeringsfondsen en bespreek deze (oordeelsvormend).
- A6. Besteed in themabijeenkomsten periodiek (bijvoorbeeld jaarlijks of één keer per twee jaar) specifiek aandacht aan de voortgang van de investeringsfondsen.

Toelichting A5 (evaluatie fondsen)

Ben alert op de uitkomsten van fondsevaluaties omdat deze in de toekomst onderdeel zullen uitmaken van de evaluaties van het gehele bovenliggende beleid en bespreek deze (oordeelsvormend). De evaluaties zijn namelijk één van de (weinig) momenten waarop PS invloed kunnen hebben, kunnen bijsturen op de investeringsfondsen. Maak hiervan gebruik.

Toelichting A6 (voortgang fondsen periodiek bespreken)

Laat u daarbij verdiepend informeren door GS en/of door de investeringsfondsen onder andere over wat goed gaat en wat niet of minder. Hiermee kan het onderwerp levend/ op de radar worden gehouden van PS en voorkomen worden dat door de lange horizon van de fondsen, sprake is van 'uit het oog, uit het hart'.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

1.4 Bestuurlijke reactie GS

Op 11 januari ontving de rekenkamer de bestuurlijke reactie van GS op het concept bestuurlijk rapport. Hieronder is deze reactie integraal opgenomen, met toevoeging van een voetnoot door de rekenkamer:

“Geacht bestuur,

Een goede informatievoorziening over de investeringsfondsen voor Provinciale Staten (PS) is belangrijk. Dank voor het uitvoeren van het onderzoek hierover en fijn dat we in de gelegenheid worden gesteld om hierop onze bestuurlijke reactie te geven.

We kunnen ons vinden in de rationale van het onderzoek en we spreken graag onze waardering uit voor het werk dat u heeft verzet om de hoeveelheid informatie te bestuderen, gesprekken te voeren, te analyseren en er conclusies aan te verbinden.

De uitkomsten van het eerste, beschrijvende, deel van het onderzoek³ bieden onder meer waardevolle informatie over investeringsfondsen en de rol en sturingsmogelijkheden van PS bij die investeringsfondsen. De conclusies en aanbevelingen in het tweede deel, waar het concept bestuurlijk rapport en deze bestuurlijke reactie met name betrekking op hebben, geven ons inzichten in de mogelijkheden om te komen tot een verbetering van de kwaliteit van de sturing en verantwoordingsinformatie en -methodiek.

³ Noot van de rekenkamer: De uitkomsten van dit beschrijvende deel van het onderzoek heeft de rekenkamer opgenomen in het bij voorliggend rapport gepubliceerd rapport [Investeringsfondsen provincie Noord-Brabant](#) Achtergronddocument. Dit achtergronddocument bevat basisinformatie over (investerings)fondsen. Verderop in de bestuurlijke reactie staat ‘ZRK’ voor Zuidelijke Rekenkamer.

Wij waarderen het dat de ambtelijke reactie op het rapport van bevindingen grotendeels is verwerkt in het definitieve rapport. We maken hierbij gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het concept van het bestuurlijk rapport. Hieronder gaan we in op de conclusies en aanbevelingen bij de vier hoofdpunten. Tussen haakjes zetten wij het nummer van de aanbevelingen uit uw rapport waarop de betreffende passage betrekking heeft.

1. Stappen voorwaarts gezet: kwaliteit informatie aan PS verbeterd sinds 2017

Zonder uit het oog te verliezen dat de kwaliteit van de informatie op een aantal punten nog niet voldoende verbeterd is, vinden we het goed om te lezen dat Gedeputeerde Staten na het vorige onderzoek van ZRK stappen voorwaarts heeft gezet en dat er op punten een verbetering van de kwaliteit van de sturings- en verantwoordingsinformatie aan PS wordt geconstateerd.

2. Opdracht PS niet geheel uitgevoerd en verdere verbetering informatie nodig.

De kritiek op de slordigheden en onnauwkeurigheden (waaronder de inconsistentie) in de informatievoorziening nemen we ter harte. We zullen in de komende rapportages, mede aan de hand van de lijst met voorbeelden zoals opgenomen in de bijlage van het bestuurlijk rapport, zorgen voor verbetering.

U concludeert dat de informatievoorziening niet optimaal is omdat informatie zonder achtergrondkennis niet altijd duidelijk of te duiden is. We zijn ons er van bewust geworden dat hier met het wegvallen van de paragraaf Investeringsagenda in de provinciale begroting en jaarrekening onvoldoende aandacht voor is geweest. U doet goede aanbevelingen voor verbeteringen, maar tegelijkertijd roept het de vraag op of en waar het helder maken van geschiedenis, context en begrippen mogelijk leidt tot (te) veel (onnodige) informatie voor ingewijden.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

De vraag is hoe PS hier optimaal wordt bediend, mede ook gezien het eerdere verzoek van PS om de begroting en jaarrekening in omvang te verminderen. Dit was een van de redenen waarom de links naar de websites zijn opgenomen. We zagen dit als goede oplossing, omdat op deze websites nadere informatie over de fondsen te vinden is. U geeft aan dat dit zorgt voor een extra zoekslag voor Statenleden. In onze optiek is dit beperkt. Het zoekwerk zal niet/nauwelijks meer tijd in beslag nemen dan in het geval van het opnemen van links naar de oorspronkelijke kaders en de sturingsmogelijkheden van PS in een inleidende pagina zoals voorgesteld in uw aanbeveling A1. Overigens kunnen wij ons wel vinden in uw suggestie om een dergelijke inleidende pagina op te nemen, voorafgaand aan de infographics.

Uw advies om een provinciale medewerker die niet betrokken is bij de fondsen en betreffende beleidsterreinen een kritische blik te laten werpen op de begrijpelijkheid nemen wij ter harte. We zullen hier ter advisering ook de afdeling Concern Control & Auditing van de provincie bij betrekken.

We willen daarnaast met behulp van de Commissie sturen en verantwoorden ook PS in de gelegenheid stellen om met ons mee te denken over de verbetering van de kwaliteit van de informatie over de investeringsfondsen (al dan niet in de begrotingen en jaarstukken) met het doel PS een beter overzicht te laten krijgen en behouden. (A1)

V.w.b. het Leisure Ontwikkelfonds (LOF) constateert u juist dat er geen inhoudelijke KPI's zijn opgesteld en dat dit in afwijking is van de toezegging aan PS. Ons beeld is nog altijd dat in het geval van het LOF geen maatschappelijke indicatoren kunnen worden gedefinieerd, omdat deze moeilijk kwantificeerbaar zijn of moeilijk direct te koppelen zijn aan projecten gefinancierd door het LOF. Verzuimd is echter om PS te informeren over deze zienswijze. Dat had wel moeten gebeuren, waarbij er tegelijkertijd een voorstel gedaan had moeten worden voor een andere informatievoorziening m.b.t. het LOF. We denken daarbij aan een (nieuw op te stellen) jaarlijkse rapportage waarin

PS geïnformeerd wordt over de gehonoreerde projecten en hoe deze passen binnen de investeringsstrategie en daarmee bijdragen aan de doelstellingen van het fonds. In deze rapportage worden dan ook de overhead- en uitvoeringskosten meegenomen. (A2)

Voor wat betreft het GOB wordt, net als voor het LOF, specifiek de aanbeveling gedaan om kritisch te kijken naar de geschiktheid van de huidige KPI's en naar de wijze van presentatie en formulering in de infographics. Wij volgen deze aanbeveling op en zullen dat ook doen voor de overige fondsen, waarvan u in het bestuurlijk rapport aangeeft dat de kwaliteit van de informatie om aandacht vraagt. Vervolgens zullen we ook hier niet bij het fonds betrokken medewerkers om feedback vragen, om zo de begrijpelijkheid van de informatie te verbeteren. (A3)

3. Aanvullend gevraagde info in het algemeen voldoende snel beschikbaar

U concludeert dat informatie m.b.t. de investeringsfondsen over het algemeen tijdig inzichtelijk te maken is. Dat herkennen we. Het is dan ook goed te vernemen dat de informatievoorziening ook tijdens het onderzoek door u als voortvarend is ervaren.

4. Controlerende rol PS geringer ingevuld naarmate looptijd fondsen vordert

We nemen kennis van de aanbevelingen aan PS. Wij zijn ons ervan bewust dat de fondsen veelal lang geleden zijn ingesteld, dat de momenten waarop de doelstellingen moeten zijn bereikt nog ver in de toekomst liggen en dat dit er toe kan leiden dat de betrokkenheid van PS kan verminderen. Ook het niet meer afzonderlijk evalueren van de investeringsfondsen kan een negatieve invloed hebben op de betrokkenheid. We kunnen ons dan ook vinden in de aanbeveling om in de toekomstige beleidsevaluaties herkenbaar te rapporteren over de uitkomsten van de investeringsfondsen die tot het betreffende beleid behoren. (A4)

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

Tot slot

Uw onderzoek inspireert ons om de informatievoorziening te verbeteren, voor Provinciale Staten, maar ook voor de provinciale organisatie en onze inwoners.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant”

1.5 Nawoord rekenkamer

Met waardering hebben we kennis genomen van de reactie van Gedeputeerde Staten. Uit de bestuurlijke reactie maakt de rekenkamer op dat GS onze conclusies herkennen, het belang van goede informatievoorziening over de investeringsfondsen onderschrijven, dat ons onderzoek GS inspireert om de kwaliteit van de informatievoorziening te verbeteren en het hen inzichten geeft in de mogelijkheden om te komen tot verbetering. De rekenkamer ziet in de bestuurlijke reactie ook de wil en toezegging om onze aanbevelingen aan GS op te volgen en daarmee de kwaliteit van de informatie te verbeteren en Provinciale Staten daarbij te betrekken.

De vooruitgang die we hebben kunnen vaststellen en de betrokkenheid en het openstaan voor feedback van de betrokken medewerkers, geven vertrouwen dat de lijn van verbetering komende jaren zal worden voortgezet. Op onderdelen achten we die verbetering ook nodig, om ervoor te zorgen dat PS hun controlerende en kaderstellende rol ten aanzien van de fondsen goed kunnen vervullen. De uitdaging daarvoor is tegelijk beknopt én zelfstandig leesbaar/begrijpelijk de relevante informatie over voortgang, resultaten en doelbereik aan te reiken. Beknopt om de omvang van de informatie die PS krijgen aangereikt behapbaar te houden. Zelfstandig leesbaar/begrijpelijke informatie omdat niet mag worden aangenomen dat alle PS-leden in de grote hoeveelheid informatie die ze door de jaren heen krijgen van elk onderwerp de benodigde achtergrondkennis paraat hebben. Voor de toegankelijkheid zijn 'links' naar achterliggende of verdiepende informatie handig, maar deze moeten dan wel up to date

en relevant zijn. Dat is nu niet overal het geval. De rekenkamer heeft uit het oogpunt van toegankelijkheid de opmaak van de eigen rapporten van voorliggend onderzoek zodanig ingericht, dat makkelijk tussen verschillende lagen van informatie en onderwerpen kan worden geschakeld. Daarbij heeft de rekenkamer dankbaar gebruik gemaakt van de feedback van enkele Statenleden op een proefversie.

GS gaan in de bestuurlijke reactie niet expliciet op alle benoemde punten uit de toelichting bij de eerste aanbeveling van de rekenkamer (A1) in. De rekenkamer gaat ervan uit dat bij de voorgenomen verbetering ook deze punten worden meegenomen. Zoals een korte toelichting op het verschil tussen investeringsfondsen en andere fondsen. Dit laatste is ook voor GS/ambtelijke organisatie van belang om een totaaloverzicht te kunnen krijgen van de provinciale fondsen (zie paragraaf 1.5 van het bij voorliggend rapport gepubliceerde achtergronddocument).

Voor het Leisure Ontwikkel Fonds en het Startup Fonds is geen vierjaarlijks evaluatiemoment afgesproken. Het is wel wenselijk dat dit gebeurt, wat zou kunnen via een zogenoemd 217a-onderzoek (artikel 217a van de Provinciewet). De rekenkamer constateert dat de provincie de laatste jaren weinig gebruik heeft gemaakt van dit instrument, waar PS ook aandacht voor hebben gevraagd. Zie hiervoor de motie Doelmatigheid en doeltreffendheid leningen Provincie aan ondernemers d.d. 16 juni 2023, waarin ook expliciet aandacht wordt gevraagd voor voornoemde fondsen.

GS achten het bij voorliggend rapport gepubliceerde beschrijvende achtergronddocument waardevol. Dit geluid hebben wij ook in de gesprekken met de ambtelijke organisatie gehoord: het geeft goed overzicht over het geheel van fondsen. GS en PS zouden dit document als naslagwerk kunnen agenderen als er een bestaand of nieuw (investerings)fonds op de agenda staat en/of bij bespreking van de begrotingen en jaarstukken.

1 Bestuurlijk
rapport

2 Lerend
vermogen

3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

2.1 Uitvoering opdracht van
PS uit 2017 in vogelvlucht

2 Lerend vermogen

1 Bestuurlijk rapport

2 Lerend vermogen

3 Informatievoorziening aan PS

Bijlagen

In dit rapport van bevindingen (hoofdstuk 2 en 3 van voorliggende rapportage) staan we uitgebreider stil bij de bevindingen die tot de conclusies hebben geleid zoals opgenomen in hoofdstuk 1 (het bestuurlijk rapport).

2.1 Uitvoering opdracht van PS uit 2017 in vogelvlucht

In onderstaande tabel zijn onze aanbevelingen uit 2017 verkort weergegeven. In de tabel wordt per aanbeveling een overzicht gegeven van de mate van invulling/uitvoering van de opdracht van PS:

- ✓ dit deel van de opdracht is volledig uitgevoerd,
- dit deel is deels uitgevoerd of nog in uitvoering,
- ✗ dit deel is niet uitgevoerd.

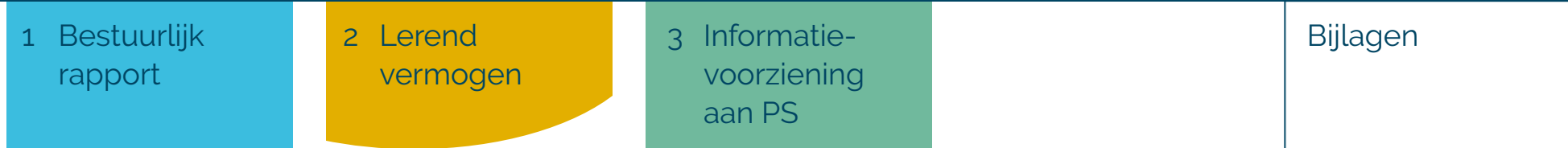
De rekenkamer constateert dat GS de opdracht die ze van PS kregen naar aanleiding van ons vorige onderzoek hebben opgepakt, maar deze (nog) niet geheel is uitgevoerd.

In hoofdstuk 3 onderbouwen we deze bevindingen en gaan we in brede zin in op de informatievoorziening aan PS over de fondsen en veranderingen daarin sinds ons onderzoek uit 2017.

Tabel 2 Mate waarin opdracht van PS naar aanleiding van rekenkameronderzoek 2017 is uitgevoerd⁴ (april 2023)

Opdrachten aan GS	Uitgevoerd?	Acties GS vanaf 2017
1 Kijk met PS en met investeringsfondsen kritisch naar de geschiktheid van de huidige KPI's en grootheden als monitorings- en sturingsinstrumenten om de voortgang en het bereiken van de doelstellingen te volgen	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Naar de geschiktheid van de KPI's is alleen voor het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB) en Brabant C fonds kritisch gekeken met PS. Voor het GOB zijn drie KPI's toegevoegd en een enkele is aangepast. Ondanks dit zijn niet alle KPI's van het GOB meetbaar of duidelijk. Voor het Brabant C fonds zijn in 2017 na ons onderzoek KPI's opgesteld. Deze zijn opgenomen in een Statenmededeling en bijbehorende bijlage die oordeelsvormend zijn besproken door PS in een themabijeenkomst. Daarbij is stilgestaan bij de geschiktheid van de KPI's. In de bijlagenbundel bij de begroting 2018 zijn de KPI's aan PS voorgelegd ter vaststelling. Tijdens de behandeling van de begroting is door PS niet over de KPI's gesproken. • De KPI's van het Energie- en Innovatiefonds zijn destijds hetzelfde gebleven en niet met PS besproken, omdat de fondsevaluaties en ons onderzoek uit 2017 daar geen aanleiding toe gaven. In 2022 heeft er wel een wijziging in de KPI's van het Energiefonds plaatsgevonden n.a.v. de fondsevaluatie uit 2021. Deze is niet besproken met PS. De Statenmededeling waarin GS deze wijziging aankondigen en toelichten, hebben PS namelijk voor kennisgeving aangenomen. • Voor het Leisure Ontwikkel Fonds (LOF) zijn in afwijking van de afspraken nog geen inhoudelijke KPI's opgesteld. Beoogd was dit in 2019/2020/2021 te doen. De provincie heeft in reactie op schriftelijke vragen van de rekenkamer aangegeven dat er geen maatschappelijke indicatoren zijn gedefinieerd omdat deze moeilijk kwantificeerbaar of moeilijk direct te koppelen zijn aan projecten gefinancierd door het LOF. In de begroting 2022 werd aangegeven dat er in Q4 2021 nieuwe indicatoren worden bepaald. In de bijbehorende jaarstukken 2022 (voorjaar 2023) en de begroting 2023 zijn PS echter niet geïnformeerd dat er geen nieuwe indicatoren zijn gedefinieerd en wat daar de reden van is.

⁴ Provincie Noord-Brabant, Besluit 38/17 Provinciale Staten, 9 juni 2017.

Opdrachten aan GS	Uitgevoerd?	Acties GS vanaf 2017
<p>2 Rapporteer in alle sturings- en verantwoordingsdocumenten (S&V-documenten) over alle afgesproken KPI's</p>	<p>○</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sinds ons onderzoek is in alle provinciale jaarstukken en begrotingen gerapporteerd over de afgesproken KPI's. Dit geldt dus ook voor het GOB waar tot 2017 nog nauwelijks gerapporteerd werd via de afgesproken KPI's, zodat PS de voortgang niet, zoals bedoeld, via deze KPI's konden monitoren en (bij)sturen. Een uitzondering is het LOF, waar nog geen inhoudelijke KPI's zijn geformuleerd en niet wordt gerapporteerd over de voorgenomen indicator 'overheadkosten'. Als er nog geen realisatiewaarden voor KPI's kunnen worden gegeven, wordt nu uitgelegd wat daar de reden van is en wanneer verwacht wordt dat wel kan worden gerapporteerd over de betreffende KPI. De jaarstukken en begrotingen bevatten nu verder ook duidelijke verwijzingen, over en weer, naar andere relevante informatie over de fondsen elders in het document. Ook zijn 'links' toegevoegd naar onderliggende documenten en sinds kort eveneens naar de websites van de fondsen. De kwaliteit van de informatie is nog wel voor verbetering vatbaar. Zo bevatten de documenten nog steeds inconsistente informatie (slordigheden), wordt voor de meeste fondsen geen inzicht gegeven in doelbereik (impact) en projecten waarin is geïnvesteerd en is de informatie zonder achtergrondkennis over de fondsen niet altijd duidelijk/te duiden.
<p>3 Doe voorstellen aan PS om regelmatig informerende bijeenkomsten te organiseren over de investeringsfondsen, als inhoudelijke verdieping op de informatie in de S&V-documenten</p>	<p>GS: ✓ PS: ○</p>	<ul style="list-style-type: none"> Voor de fondsen zijn informerende bijeenkomsten georganiseerd door PS. Deze vonden met name plaats in 2017 en 2018 bij wijzigingen. Hierdoor zijn PS op momenten specifiek geïnformeerd en maakte een beter gesprek over de voortgang, ontwikkelingen en aanpassingen van de fondsen mogelijk. De laatste jaren zijn door PS alleen nog voor het LOF en GOB naar aanleiding van Statenmededelingen specifiek op het fonds gerichte informerende bijeenkomsten georganiseerd; andere Statenmededelingen over de fondsen werden door PS vaak voor kennisgeving aangenomen. De eerste evaluatie van de fondsen is in 2017 uitgebreid door PS besproken. PS besloten ook afzonderlijk per fonds stil te willen staan bij de evaluatie. De evaluatie van het LOF uit mei 2021 is in maart 2022 eveneens uitgebreid besproken in een oordeelsvormende themabijeenkomst. De tweede evaluatie van de fondsen (Energiefonds, Innovatiefonds, GOB en Brabant C) uit 2021 en bijbehorende Statenmededeling zijn daarentegen niet besproken, maar voor kennisgeving aangenomen.
<p>4 Verbeter de interne informatiehuishouding</p>	<p>○</p>	<ul style="list-style-type: none"> De provincie is al meermaals gewezen op het belang van goede informatievoorziening en tekortkomingen daarin, ook door de rekenkamer. In ons onderzoek uit 2017 stelden we vast dat het aanleveren van de door ons opgevraagde documenten de provincie op onderdelen veel tijd en moeite kostte. In sommige gevallen moest de informatie bij de fondsen worden opgevraagd omdat deze binnen de provincie niet meer kon worden gevonden. In het overdrachtsdocument (3 maart 2023) van de PS-commissie Sturen en Verantwoorden aan de nieuwe leden van deze commissie 2023-2027 wordt voor de onderwerpen Archiefwet en informatievoorziening geadviseerd deze met enige regelmaat op de agenda op te nemen. In ons verkennende onderzoek naar informatietoegankelijkheid van de provincie, dat juli 2022 verscheen, was één van de twee onderzochte casussen een technische vraag vanuit PS en daaraan gekoppeld WOB-verzoek m.b.t. het LOF en een verstrekte lening. Uit ons onderzoek volgden verschillende aandachtspunten voor het soepeler/beter laten verlopen van het beantwoorden van vragen van derden, waaronder bewustwording van nut en noodzaak van toegankelijk archiveren en het opschonen van informatie. Ook bleek dat de provincie het belang van goede informatievoorziening (en tekortkomingen daarin) heeft onderkend en bezig is met meerdere verbetertrajecten. Tijdens het voorliggende onderzoek heeft de provincie de opgevraagde documenten voortvarend aangeleverd.

1 Bestuurlijk
rapport

2 Lerend
vermogen

3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

3.1 Welke informatie wordt
aan PS verstrekt?

3.2 Inhoud en kwaliteit aan PS
verstrekte informatie

3.3 Toelichting inhoud en
kwaliteit informatie

3.4 Beschikbaarheid
(aanvullende) informatie

3 Informatievoorziening aan PS

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

3.1 Welke informatie wordt aan PS verstrekt?

Er is een aantal standaardmomenten afgesproken waarop PS geïnformeerd worden over de voortgang en stand van zaken van de investeringsfondsen. Dit gebeurt via de sturing- en verantwoordingsdocumenten (S&V-documenten, halfjaarlijks) en via evaluatiemomenten (vierjaarlijks, uitgezonderd het LOF en Startup Fonds waarvoor geen vierjaarlijks evaluatiemoment is afgesproken).

Ook wordt ad hoc aanvullende informatie verstrekt over de investeringsfondsen.

Dit kan plaatsvinden bij:

- tussentijdse beslismomenten waar PS aan zet zijn om wensen en bedenkingen mee te geven of een beslissing wel of niet doorgang te laten vinden;
- in het kader van de actieve informatieplicht van GS waarbij PS ter informatie worden ingelicht over bijvoorbeeld besluiten die door GS zijn genomen;
- naar aanleiding van (schriftelijke, technische en mondelinge) vragen van PS.

Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld een tussentijdse overname van één of meerdere fondsen (2017, Innovatiefonds) of de omzetting van het financieringsreglement in een subsidieregeling (Brabant C en GOB, 2019).⁵ Onderstaande tabel geeft meer voorbeelden van deze momenten, in bijlage B.3 is een totaaloverzicht opgenomen.

Tabel 3 Voorbeelden informatie over investeringsfondsen buiten de S&V-documenten en evaluaties, 2017 - april 2023

Jaar	Onderwerp	Actie
2017	Beëindiging Breedbandfonds	Ter besluitvorming
2017	Instelling Startup Fonds	Voor wensen en bedenkingen
2017	Principebesluit samenvoegen Biobasedfonds en Cleantech-fonds met Innovatiefonds	Ter informatie
2017	Verandering in governancestructuur LOF (van CV naar stichting)	Ter informatie
2018	Aanpassing opdracht GOB	Ter informatie
2019	Omzetting van financieringsreglement Brabant C en GOB in subsidieregeling n.a.v. uitspraak Raad van State	Ter informatie
2020	Lopende projecten/investeringen van het Energiefonds	Ter informatie
2021	Actualisatie omvang EVZ-opgave voor GOB	Ter informatie
2021	Aanpassing investeringsstrategie LOF na evaluatie	Ter informatie
2022	Aanpassingen Energiefonds n.a.v. fondsevaluatie	Ter informatie
2023	Vervolgaanpak Innovatiefonds	Ter informatie

De rekenkamer constateert dat de informatievoorziening heeft plaatsgevonden op de afgesproken momenten en conform de bevoegdheden/rolverdeling tussen GS en PS. Een uitzondering daarop is de evaluatie van het LOF van 21 mei 2021. PS zijn december 2021 wel geïnformeerd over de koerswijziging van het LOF naar aanleiding van deze evaluatie, maar de evaluatie zelf is daarbij niet aan PS aangeboden. Deze is pas naar aanleiding van vragen vanuit PS begin 2022 met PS gedeeld. Zie voor voornoemde bevoegdheden/rolverdeling paragraaf 2.2 van het achtergronddocument van de rekenkamer met basisinformatie over (investerings)fondsen dat gelijktijdig met voorliggend rapport is gepubliceerd.

⁵ N.a.v. uitspraak [Raad van State](#)

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

3.2 Inhoud en kwaliteit aan PS verstrekte informatie

3.2.1 S&V-documenten

Bij de instelling van de eerste investeringsfondsen in 2013 is met PS afgesproken dat zij (halfjaarlijks) via de reguliere S&V-cyclus worden geïnformeerd over de voortgang van deze fondsen op basis van per fonds opgestelde inhoudelijke en financiële kernprestatie-indicatoren (KPI's). Dit is ook afgesproken voor de daarna opgerichte investeringsfondsen, zodat deze werkwijze dus voor alle zeven investeringsfondsen geldt (gold in het geval van het Breedbandfonds). De rekenkamer constateert dat er conform deze afspraken per fonds over de opgestelde KPI's wordt gerapporteerd.⁶ Dit gebeurt in de provinciale begrotingen en jaarstukken. In deze documenten wordt op hoofdlijnen ook stilgestaan bij de doelen, governance en ontwikkelingen van de fondsen. Na kader 1 wordt uitgebreider ingegaan op deze rapportages.

In de andere bestudeerde S&V-documenten, de Perspectiefnota's en Bestuursrapportages 2016 tot en met 2022 en de Bestuursrapportage 2023-I, worden altijd wel één of meerdere investeringsfondsen genoemd. De informatie die wordt gegeven over deze fondsen is in het algemeen beperkt en betreft veelal veranderingen bij of oprichting van een fonds. Er wordt over het algemeen geen informatie gegeven over resultaten en projecten waarin wordt geïnvesteerd. In de rapportages 2017 wordt naar aanleiding van de eerste evaluatie van de investeringsfondsen uit 2017 uitgebreider stilgestaan bij de fondsen. In een specificatie van deze bestuursrapportage worden voor alle operationele investeringsfondsen de KPI's vermeld, met alleen voor het GOB en Brabant C de stand van zaken (realisatiewaarden). Voor het GOB gebeurt dat ook nog in 2018 en 2019. De rekenkamer constateert dat de informatie die in de perspectiefnota's en bestuursrapportages over de fondsen wordt gegeven zonder achtergrondkennis over de betreffende fondsen niet altijd duidelijk/te duiden is (in onderstaand kader

geven we hier twee voorbeelden van). Naar de mening van de ambtelijke organisatie zijn deze documenten daar ook niet voor bedoeld, zo wordt in de ambtelijke reactie op de conceptversie van voorliggend rapport door hun gesteld. De rekenkamer constateert verder dat de informatie uit de perspectiefnota's en bestuursrapportages over het algemeen ook terugkomt in de begroting en/of jaarstukken. Zie voor voorbeelden onderstaand kader.

Kader 1 Voorbeelden informatie over investeringsfondsen in perspectiefnota's en bestuursrapportages

De perspectiefnota's verschijnen in het 2e kwartaal en markeren de start van de jaarlijkse S&V-cyclus. Ze geven richting aan het beleid voor het jaar daarop, dat vervolgens wordt vertaald in de begroting die in het 4e kwartaal verschijnt. De rekenkamer stelt vast dat de investeringsfondsen van alle soorten S&V-documenten in de bestudeerde perspectiefnota's het minst aan de orde komen. Van deze nota's wordt in de Perspectiefnota 2017 en 2018 het meest uitgebreid stilgestaan bij investeringsfondsen, respectievelijk:

- bij de uitkomsten van de eerste evaluatie van de fondsen uit 2017 en het opstarten van het LOF waarbij inzicht wordt gegeven in doelstelling, financiën en enkele resultaten.
- bij de veranderingen van het Brabant C fonds naar aanleiding van voornoemde evaluatie; er wordt ingegaan op het doel, aanpassingen en verlenging van het fonds, waarvoor ook extra financiële middelen worden toegekend.

In de Perspectiefnota 2020 wordt aangegeven dat er middelen vrijvallen van het Breedbandfonds. Waarom deze middelen vrijvallen wordt niet benoemd. Een lezer zonder achtergrondkennis weet niet dat dit het gevolg is van het in 2018 beëindigen van dit fonds.

(vervolg op volgende pagina)

⁶ Een uitzondering daarop is het LOF, waar niet wordt gerapporteerd over de voorgenomen indicator 'overheadkosten' en waar nog geen inhoudelijke KPI's zijn geformuleerd ondanks toezeggingen dat dit in 2019/2020 (later 2021) zou gebeuren. Zie verder paragraaf 3.3.1.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

De bestuursrapportages (Burap's) verschijnen in het lopende jaar en gaan op hoofdlijnen in op de voortgang en afwijkingen van de begroting.⁷ De rekenkamer constateert dat in deze rapportages de investeringsfondsen iets vaker aan de orde komen dan in de perspectiefnota's. Als er informatie over een investeringsfonds wordt vermeld betreft dit met name veranderingen bij, of oprichting van, een fonds. Van de bestudeerde bestuursrapportages wordt in de *specificatie* bij de rapportage 2017 het meest uitgebreid stilgestaan bij investeringsfondsen. Voor alle investeringsfondsen die in 2017 operationeel waren, worden de KPI's en daarbij behorende normen vermeld. Alleen voor het GOB en Brabant C fonds wordt daarbij ingegaan op de stand van zaken. Voor het GOB gebeurt dat ook in de Bestuursrapportages 2018 en 2019. Daarna komen de KPI's niet meer aan de orde, maar wordt in de bestudeerde bestuursrapportages 2020-2023 via het stoplichtenmodel een indicatie gegeven van de stand van zaken van enkele investeringsfondsen. De rekenkamer constateert dat dit niet voor alle investeringsfondsen wordt gedaan (alleen voor het LOF, Brabant C fonds en Startup Fonds) en in de verschillende rapportages ook niet altijd voor dezelfde investeringsfondsen. Er wordt geen toelichting gegeven waarom sommige fondsen wel en andere niet via het stoplichtenmodel worden geduid, dit roept vragen op. In de Bestuursrapportage 2021-II staat onder 'Realisatie Natuurnetwerk Brabant' vermeld: 'de geplande realisatie van 7.000 hectares wordt niet gehaald, omdat er voorgaande jaren minder is aangevraagd bij het GOB (...)'.

Een lezer zonder achtergrondkennis weet niet waar 'GOB' voor staat en dat dit fonds is opgericht om, en tot doel heeft, het Natuurnetwerk Brabant te realiseren.

De S&V-cyclus wordt afgesloten met de jaarstukken.

Begrotingen en jaarstukken

De investeringsfondsen worden in de begrotingen en jaarstukken genoemd onder de inhoudelijke (beleids)programma's, in de paragraaf verbonden partijen, in de paragraaf Investeringsagenda (tot en met de begroting 2022 en jaarstukken 2021) en in de uitwerking van deze paragrafen in de bijlagenbundel waarin wordt gewerkt met infographics of overzichtspagina's per investeringsfonds.

De fondsen worden in de (beleids)programma's genoemd met een algemene beschrijving van hun bijdrage of als onderdeel van de lijst verbonden partijen die voor het betreffende programma worden ingezet. In het eerste geval wordt niet altijd (geheel) duidelijk uit de tekst wat het investeringsfonds inhoudt en waarvoor het precies wordt ingezet. Zo komt in de Begroting 2023 de volgende informatie terug: "In 2023 continueren we onze inzet op (inter)nationale topcultuur via Brabant C. Op basis van het nieuwe beleidskader en daaropvolgend de bijbehorende uitvoeringsagenda besluiten we over de voortzetting in 2024 en verder." Hieruit wordt niet duidelijk wat '(inter)nationale topcultuur' inhoudt, hoe Brabant C daaraan bijdraagt en waarom een besluit over voortzetting nodig is. De lezer heeft achtergrondkennis nodig om deze passage te kunnen duiden. De informatie die bij de (beleids)programma's over fondsen wordt gegeven is in de loop van de tijd minder omvangrijk geworden, zodat er in deze hoofdstukken over de fondsen ook minder onduidelijkheden zijn. Vanuit de provincie is aangegeven dat deze informatie minder omvangrijk is geworden, na het verzoek van PS om de begrotingen en jaarstukken in omvang te verminderen. De rekenkamer constateert verder dat alleen voor het Energiefonds, Breedbandfonds en LOF in meerdere S&V-documenten bij de (beleids)programma's voorbeelden van projecten worden genoemd waarin is geïnvesteerd.

In de paragraaf verbonden partijen wordt per fonds via het stoplichtenmodel een indicatie gegeven in hoeverre er aandachtspunten of risico's zijn op de terreinen: beleid, governance, financiën, aandeelhouderschap en Wet Normering Topinkomens.

⁷ Tot en met 2019 was sprake van één Burap per jaar, vanaf 2020 verschijnen er twee per jaar.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

Per fonds wordt daarnaast het bestuurlijk belang, provinciaal aandeel en financiële informatie gegeven. Voor het Energie- en Innovatiefonds gebeurt voorstaande op een hoger aggregatieniveau, namelijk voor de BOM, de verbonden partij die beheerder is van deze fondsen. Voor alle investeringsfondsen wordt een overzicht gegeven van de fondsomvang, looptijd, beoogde mate van revolverendheid en multiplier.

In de paragraaf Investeringsagenda die tot 2022 was opgenomen, werd aanvullend daaraan voor de van toepassing zijnde fondsen inzicht gegeven in de oorsprong van het fonds, het doel, de bijdrage van het fonds daaraan, de fondsomvang, looptijd, fondsbeheerder en beschikbaar gestelde middelen. De rekenkamer constateert dat hierbij het LOF niet wordt genoemd, zodat niet duidelijk wordt dat de oorsprong van dit fonds ook 'in de investeringsagenda' ligt (bij de 3^e tranche binnen het onderdeel Economische structuurversterking, zie voor een overzicht figuur 3 in paragraaf 1.8 van het achtergronddocument dat gelijktijdig met voorliggend rapport is gepubliceerd). De rekenkamer constateert eveneens dat door het verdwijnen van de (informatie uit de) paragraaf Investeringsagenda vanaf 2022 niet meer uit de S&V-documenten duidelijk wordt wat de oorsprong is van de fondsen (en verwijzing naar de brondocumenten van de fondsen ontbreekt) en dat dit voor Statenleden die nieuw zijn/zonder parate achtergrondkennis een gemis is (en lastiger is om de brondocumenten te achterhalen).

In de bijlagenbundel van de begrotingen en jaarstukken wordt per verbonden partij ingegaan op het publiek belang/doel, het belang van de provincie in de verbonden partij en de bijdrage van het fonds aan de provinciale doelstellingen. Het Innovatiefonds, Energiefonds en eerder het Breedbandfonds komen daarbij niet expliciet aan de orde omdat deze onder de verbonden partij BOM vallen. Sinds 2021 worden deze ook niet meer vermeld onder de verbonden partij BOM, zodat in de begrotingen en jaarstukken voor het Innovatie- en Energiefonds niet duidelijk wordt dat ze onder de BOM vallen.

Ten slotte worden voor alle investeringsfondsen in de overzichten in de bijlagenbundel per fonds de (hoofd)doelen, financiële kerngegevens en de voortgang op KPI's weergegeven. Deze overzichten zijn in de afgelopen 7 jaar geëvolueerd van meer tekstuele overzichten naar infographic-achtige overzichten met grafieken, stoplichtenschema's en samenvattende tekstblokken. Deze geven op kwantitatief niveau een beeld van de stand van zaken per fonds. Een Statenlid krijgt echter ook op deze pagina geen voorbeelden van gerealiseerde projecten te zien, geen zicht in de mate van doelbereik (impact) en de informatie is zonder achtergrondkennis niet altijd duidelijk/te duiden. Naar de mening van de ambtelijke organisatie zijn deze overzichten daar ook niet voor bedoeld, zo wordt in de ambtelijke reactie op de conceptversie van voorliggend rapport door hun gesteld. De rekenkamer stelt daar tegenover dat de kern van S&V-documenten juist zou moeten zijn om op belangrijke onderdelen (wat de fondsen zijn gelet op de financiële omvang en maatschappelijke doelen) heldere en zelfstandig leesbare informatie te geven over de voortgang op de doelen, uitgevoerde activiteiten en financiële resultaten. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vraagt in ieder geval ook voor de begroting en jaarstukken hierop in te gaan. Hierna geven we enkele voorbeelden van informatie die niet duidelijk is. Kwalitatief wordt de stand van zaken beperkt tot het aantal investeringen in bepaalde categorieën⁸; dit maakt ook deel uit van de fonds-KPI's waarvan de betekenis en belang voor het fonds niet altijd duidelijk zijn. Ook is de financiële informatie alleen volledig helder en te duiden voor lezers die bekend zijn met termen als verplichtingen en revolverendheid. De financiële informatie die over de fondsen wordt gegeven, overigens ook op andere plekken in de S&V-documenten, is met andere woorden vaak technisch van aard en voor een niet of minder financieel onderlegde lezer lastig te volgen (niet begrijpelijk).

⁸ Zo wordt bij het Energiefonds bijvoorbeeld informatie gegeven over het aandeel kleinschalige projecten, bij Brabant C het aandeel innovatieve projecten, bij het Innovatiefonds het aandeel projecten met bijdragen aan maatschappelijke opgaven enzovoort. Het gerealiseerde aandeel moet een bepaalde norm halen behorend bij de corresponderende KPI.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

Over het geheel genomen is de informatie over de fondsen doorheen de S&V-stukken te vinden, aangezien deze in verschillende onderdelen van deze documenten staat. Daar komt nog bij dat één fonds, het Innovatiefonds, doelen dient uit meer dan één (beleids)programma: in elk geval het programma Economie, kennis en talentontwikkeling (EKT) en het programma Energie. Daarbij blijft onduidelijk hoe groot de rol van het fonds is bij één programmaliijn ten opzichte van de anderen. Vanuit de ambtelijke organisatie is aangegeven dat dit inherent is aan integrale projecten en investeringen. Als gevolg van het enkele jaren geleden overgaan van Vrijetijdseconomie van het programma EKT naar het programma Vrije tijd, Cultuur, Sport en Erfgoed, diende het LOF eerst de doelen van het programma EKT en nu die van Vrije tijd, Cultuur, Sport en Erfgoed.

Voor alle investeringsfondsen geldt kortom dat alleen in algemene termen wordt beschreven welke bijdrage een fonds (in theorie) heeft aan doelstellingen van de programmaliijnen. In de bijlagenbundel geeft de overzichtspagina meer kernachtige informatie, maar dit gebeurt op een hoog aggregatieniveau.

De rekenkamer constateert verder dat in de verschillende onderdelen van de begrotingen en jaarstukken niet altijd dezelfde informatie wordt gegeven (door onnauwkeurigheden/slordigheden). Dit komt de duidelijkheid niet ten goede en roept de vraag op welke informatie de juiste is. Een voorbeeld hiervan is: de looptijd van het GOB waarvoor tot 2023 in de begrotingen en jaarstukken zowel 'tot en met 2027' als 'tot en met 2029' werd genoemd. In de jaarstukken 2022 is het onjuiste jaartal aangepast (2029 is vervangen door 2027). In de jaarstukken 2020 worden voor het Brabant C fonds in de infographic in de bijlagenbundel twee verschillende bedragen genoemd voor de beheerkosten. In de staafdiagram staat dat de beheerkosten 2015-2020 € 4.920.541 bedragen, maar in de toelichting daarbij staat een daarvan afwijkend bedrag, namelijk € 3.913.000. Ook bevatten deze S&V-documenten andere onnauwkeurigheden. Een voorbeeld daarvan is een onvolledige zin in de jaarstukken 2022 in de infographic

van het Innovatiefonds onder "Uitzettingen". De laatste zin stopt daarin per abuis abrupt (het vervolg van de zin is 'weggevalen'): "Eind 2021 is € 10 mln uit het Biobased Fund toegevoegd aan het". Een ander voorbeeld is dat in de begroting 2023 in de leeswijzer op pagina 2 wordt aangegeven dat naast de verplichte paragrafen ook de paragraaf Investeringsagenda is opgenomen, terwijl deze paragraaf is komen te vervallen. Ook wordt er geen toelichting gegeven dat deze paragraaf is komen te vervallen en waarom. Dit gebeurt ook niet in de jaarstukken 2022, terwijl in de bijbehorende begroting, die de spiegel is voor de jaarstukken, deze paragraaf nog wel was opgenomen. Dit roept de vraag op waarom deze niet in de bijbehorende jaarstukken is opgenomen. In het Statenvoorstel van de jaarstukken 2021 wordt wel een toelichting gegeven: "Achterliggende gedachte is dat de Investeringsagendamiddelen (IA-middelen) reeds gealloceerd - en belegd zijn en dat er nauwelijks tot geen nieuwe besluitvorming meer plaatsvindt."

In bijlage B.4 worden meer voorbeelden gegeven.

Ten slotte merkt de rekenkamer op dat het verschil tussen investeringsfondsen en andere fondsen niet is gedefinieerd, anders dan dat investeringsfondsen dezelfde sturings- en verantwoordingsmethodiek kennen (zie paragraaf 1.2.1 en 1.5 van het achtergronddocument dat samen met voorliggend rapport is gepubliceerd). Dit belemmert het krijgen en houden van een overzicht van de provinciale fondsen door Statenleden en daarmee hun kaderstellende en controlerende rol. Omdat het verschil ook niet geduid wordt in de S&V-documenten kan dit de vraag oproepen waarom er voor de investeringsfondsen wel afzonderlijk via infographics wordt gerapporteerd over wat het doel is, wat de stand van zaken op de KPI's is etc. en dit niet gebeurt voor de andere fondsen.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

3.2.2 (Vierjaarlijkse) evaluatie en herijkmoment

Naast de informatie uit de S&V-cyclus is bij de inrichting van de investeringsfondsen, uitgezonderd het LOF en Startup Fonds afgesproken om vierjaarlijks een evaluatie van de fondsen te laten uitvoeren, te beginnen in 2017, waarbij deze evaluaties het moment zijn voor eventuele bijstelling of beëindiging van de fondsen. Deze evaluaties worden na afronding gedeeld met PS, die vervolgens kunnen kiezen om al dan niet actie te ondernemen. Conform deze afspraak zijn de betreffende fondsen in 2017 en 2021 geëvalueerd. PS hebben de evaluatie van 2017 ontvangen en uitgebreid besproken. Bij deze bespreking hebben ze besloten ook afzonderlijk per fonds stil te willen staan bij de evaluatie. De rekenkamer constateert dat dit ook is gebeurd. Daarbij zijn ook de Statenmededelingen van GS besproken over de aanpassingen naar aanleiding van de evaluatie bij het GOB (indicatoren), Brabant C fonds (KPI's geformuleerd) en Innovatiefonds. Conform het behandeladvies van de Agendavergadering d.d. 29 november 2021 is unaniem besloten de meest recente evaluatie en bijbehorende Statenmededeling alleen ter kennisgeving aan te nemen. Uit een informele besprekingsessie van de rekenkamer in februari 2023 met PS-leden van verschillende partijen blijkt dat die evaluatie (die overigens overwegend positief was) niet duidelijk op de radar van PS-leden staat; de aanwezige leden gaven aan dat de laatste evaluatie weinig tot geen aandacht heeft gekregen. Het Energiefonds is, en het Innovatiefonds zal in 2023 worden, aangepast naar aanleiding van deze evaluatie. De Statenmededelingen over de aanpassingen bij deze fondsen zijn door PS voor kennisgeving aangenomen. De aanbevelingen voor Brabant C en GOB zijn meegenomen in de nieuwe beleidskaders van respectievelijk Levendig Brabant en Natuur en actualisatie van de businesscase NNB/GOB (waarbij NNB staat voor Natuurnetwerk Brabant).

Ten behoeve van de oordeelsvorming voor de '2e tranche' (continuering) van het Brabant C fonds is dit fonds tussentijds ook nog door GS geëvalueerd. Dit na een toezegging van de verantwoordelijk gedeputeerde aan PS. Het onderzoek is in opdracht van GS door Berenschot uitgevoerd.

Het LOF is in 2021 geëvalueerd.⁹ Zoals reeds eerder opgemerkt, is de rapportage van deze evaluatie pas met PS gedeeld na vragen vanuit PS. Op verzoek van een partij is de evaluatie vervolgens in maart 2022 geagendeerd voor een oordeelsvormende bijeenkomst thema Samenleving, waar uitgebreid is stilgestaan bij de evaluatie en (memo van de gedeputeerde over) de koerswijziging van het LOF naar aanleiding daarvan.

In 2021 hebben GS PS via een Statenmededeling geïnformeerd dat de afgesproken evaluaties in de toekomst anders zullen worden uitgevoerd. De frequentie (vierjaarlijks) wordt gehandhaafd, maar de (inhoudelijke) evaluatie van de verschillende fondsen zal deel gaan uitmaken van de evaluatie van het desbetreffende beleid (zie ook paragraaf 2.2 van het achtergronddocument dat samen met voorliggend rapport is gepubliceerd). De redenering daarbij is dat de fondsen immers instrumenten zijn die de provincie inzet om beleidsdoelen te realiseren. Daarbij wordt aangegeven dat de werking van de meer instrumentele aspecten, waaronder governance en risicomanagement, zijn ingebed in de verantwoording over deelnemingen en verbonden partijen in de S&V-documenten. Het vaste 'herijkmoment' dat voor de betreffende fondsen is afgesproken met PS dreigt zo wat uit het zicht te verdwijnen, mochten de uitkomsten van de evaluaties van de fondsen echt alleen en niet herkenbaar worden opgenomen in bredere beleidsevaluaties.

3.2.3 Overige informatie aan PS

Buiten de S&V-documenten en de (vierjaarlijkse) evaluaties worden PS incidenteel via Statenmededelingen en memo's gedeputeerde geïnformeerd bij tussentijdse besluiten, zoals beëindiging van een fonds (Breedbandfonds), en bij aanpassingen in de businesscase, de governance of KPI's van een fonds. Ook worden PS geïnformeerd over vervolgacties naar aanleiding van bovengenoemde evaluaties. Verdere informatie

⁹ Dit zoals opgenomen in het Statenvoorstel LOF van 31 mei 2016 (45/16 Procedure wensen en bedenkingen instellen LOF): na vier jaar zal een evaluatie plaatsvinden.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

die op papier naar PS gaat is het resultaat van (technische en schriftelijke) vragen van PS, de uitvoering van aangenomen moties of toezeggingen van de gedeputeerde op themadagen of in Statenvergaderingen. Een uitzondering hierop is de rapportage over lopende projecten van het Energiefonds (zie ook paragraaf 3.3.1 onder het kopje ‘Cijfermatig compleet, tastbare informatie ontbreekt’), die tot en met 2021 jaarlijks aan PS werd verstrekt.

3.3 Toelichting inhoud en kwaliteit informatie

3.3.1 Voortgang en doelbereik

Alléén voortgang op KPI's niet altijd genoeg voor een helder beeld doelbereik

De informatie over het doelbereik van de fondsen is gekoppeld aan de KPI's, die als voortgangsindicatoren voor subdoelstellingen (en dus ook voor het hoofddoel) per fonds gelden. De voortgang op KPI's maakt duidelijk of de voortgang voldoet aan de norm voor de subdoelen en geeft hier en daar een verklaring voor resultaten die ruim beter of minder goed zijn dan verwacht. De KPI's liggen op drie en een half na op koers (zie paragraaf 4.2, 4.3 en 4.4 van het achtergronddocument dat bij voorliggende rapportage is gepubliceerd voor de KPI's van het Energiefonds, Brabant C fonds en GOB die eind 2022 niet voldeden aan de norm).

De rekenkamer constateert dat voor het LOF beoogd werd in 2019/2020/2021 inhoudelijke KPI's op te stellen, maar deze in het 1e kwartaal van 2023 nog niet waren opgesteld. De provincie heeft in reactie op schriftelijke vragen van de rekenkamer aangegeven dat er geen maatschappelijke indicatoren zijn gedefinieerd omdat deze moeilijk kwantificeerbaar of moeilijk direct te koppelen zijn aan projecten gefinancierd door het LOF. De rekenkamer stelt ook vast dat van de bij de start reeds voorgenomen (financiële) indicatoren LOF¹⁰ in de S&V-documenten wel de indicator revolverendheid is opgenomen, maar niet wordt gerapporteerd over ‘maximale overheadkosten’. Verder

¹⁰ Statenvoorstel 45/16 A Procedure wensen en bedenkingen instellen Leisure Ontwikkefonds Brabant, 31 mei 2016.

constateert de rekenkamer dat bij het Groen Ontwikkefonds bij enkele KPI's streefwaarden/normen ontbreken. Een voorbeeld daarvan is de KPI: “Het aantal gerealiseerde ha per jaar voor verwerving en inrichting in het rijksdeel, het provinciale deel en de EVZ.” De norm/streefwaarde daarbij luidt: aantal hectares per jaar. Uit navraag blijkt dat er geen streefwaarden zijn geformuleerd omdat deze door de uitvoering steeds wijzigen. Hierdoor is het niet bij alle KPI's helder of de voortgang al dan niet op schema ligt. In de ambtelijke reactie op de conceptversie van voorliggend rapport is vanuit de ambtelijke organisatie aangegeven dat elders in de begrotingen en jaarstukken (bij het programma 4 Natuur en milieu) wel geplande hectares per jaar zijn opgenomen met een doorkijk tot en met 2027. Bij de andere fondsen is het overgrote deel van de KPI's wel meetbaar, op enkele KPI's met (deels) kwalitatieve streefwaarden/normen na.

Of de lezer vervolgens begrijpt wat de voortgang betekent en of daarmee wordt bijgedragen aan het hoofddoel, hangt af van of de achterliggende redentatie achter een KPI helder is. Enerzijds is dit soms vrij simpel te beredeneren met het hoofddoel in het achterhoofd. Het hoofddoel van het Energiefonds is bijvoorbeeld duurzame energie opwekken en de uitstoot van CO₂ reduceren. Zo bezien zijn de KPI's “CO₂-reductie per geïnvesteerde euro” en “CO₂-reductie als percentage van de totale fondsdoelstelling CO₂-reductie” bij het Energiefonds logisch en geven inzicht in de realisatie van het doel (deze KPI's lagen overigens ruim tot zeer ruim op schema, waarop de doelstelling voor deze laatste KPI na de evaluatie 2021 flink naar boven is bijgesteld). Anderzijds is de theorie achter de KPI niet overal zo gemakkelijk te beredeneren. Het Brabant C fonds heeft bijvoorbeeld de KPI “cross-overs”. Daarbij is de norm dat in minimaal 70% van de gerealiseerde projecten moet worden samengewerkt met partijen buiten de culturele sector. Voor veel lezers zal het niet eenvoudig zijn om de redentatie te bedenken die verklaart waarom dit wenselijk is (of wenselijk was ten tijde van de oprichting van het fonds) en bijdraagt aan het hoofddoel (versterken en vergroten Brabantse kunst- en cultuuraanbod om daarmee de (inter)nationale aantrekkingskracht van Brabant te vergroten). Iets vergelijkbaars geldt voor het GOB: het belang van meerdere KPI's voor

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

het bereiken van de doelstelling van het fonds is niet altijd duidelijk. Daarnaast is de betekenis van niet alle KPI's duidelijk. Een voorbeeld daarvan is de KPI "de omvang van categorie C is minstens even groot als de omvang van categorie A in de provinciale EHS". In deze KPI wordt nog gesproken van EHS (ecologische hoofdstructuur), de oude naam die al vele jaren geleden is vervangen door Natuurnetwerk Brabant (NNB). De termen 'categorie C' en 'categorie A' worden in de S&V-documenten niet toegeëlicht, zodat onduidelijk is wat deze en de KPI in totaliteit inhouden. Het is (daarom) ook lastig om te beredeneren waarom dit van belang is voor de doelstelling van het GOB (de realisatie van het NNB en de bijbehorende ecologische verbindingzones). Vanuit de ambtelijke organisatie is toegezegd dat de term EHS zal worden aangepast en de categorieën A-C zullen worden toegelicht in de toekomstige begrotingen en jaarstukken.

In de S&V-documenten wordt de beleidstheorie (achter de KPI's) niet expliciet beschreven. Hierdoor is het ook onduidelijk waarom de streefwaarden/normen van dezelfde KPI's per fonds verschillen. Statenleden moeten kortom aannemen dat hier een redenatie achter zit, maar daar wordt niet of nauwelijks op ingegaan. Incidenteel wordt hier in overige informatie die aan PS wordt verstrekt wel op ingegaan, maar dit gebeurt alleen als er tussentijdse wijzigingen (in o.a. KPI's) plaatsvinden of als er nieuwe KPI's worden toegevoegd. Voor een totaalbeeld moet terug worden gegrepen op documenten bij instelling van het fonds.

Zoals reeds eerder aangegeven wordt in de S&V-documenten op hoofdlijnen ingegaan op veranderingen in uitgangspunten, investeringsvereisten, e.d. Deze tussentijdse aanpassingen worden buiten de S&V-documenten om uitgebreider aan PS gecommuniceerd in memo's van de verantwoordelijk gedeputeerde of Statenmededelingen.

Na ons onderzoek en de fondsevaluaties uit 2017 is alleen voor het GOB en Brabant C fonds samen met PS kritisch gekeken naar de geschiktheid van de KPI's. De KPI's

van het GOB zijn naar aanleiding daarvan in 2017 tussentijds aangepast. Er zijn drie KPI's toegevoegd en een enkele bestaande is aangepast. De resulterende KPI's zijn besproken in een Statenvergadering, waarbij PS graag de garantie wilden krijgen dat de KPI's voor de organisatie goed in beeld waren te brengen. Er zijn toen geen wijzigingen doorgevoerd ten behoeve van de begrijpelijkheid van de KPI's. Zoals hierboven beschreven zijn niet alle KPI's van het GOB meetbaar of duidelijk. Voor het Brabant C fonds zijn in 2017 na ons onderzoek KPI's opgesteld. Deze zijn opgenomen in een Statenmededeling en bijbehorende bijlage die oordeelsvormend zijn besproken door PS in een themabijeenkomst. Daarbij is stilgestaan bij de geschiktheid van de KPI's. In de bijlagenbundel bij de begroting 2018 zijn de KPI's ter vaststelling aan PS voorgelegd. Tijdens de behandeling van de begroting is door PS niet over de KPI's gesproken.

De KPI's van het Energie- en Innovatiefonds zijn destijds hetzelfde gebleven en niet met PS besproken, omdat de fondsevaluaties en ons onderzoek uit 2017 daar geen aanleiding toe gaven. In 2022 heeft er wel een wijziging in de KPI's van het Energiefonds plaatsgevonden n.a.v. de fondsevaluatie uit 2021. Deze is niet besproken met PS. De Statenmededeling waarin GS deze wijziging aankondigen en toelichten, hebben PS namelijk voor kennisgeving aangenomen. Voor het LOF zijn, zoals reeds opgemerkt, in afwijking van de afspraken nog geen inhoudelijke KPI's opgesteld (beoogd was dit in 2019/2020/2021 te doen). In de begroting 2022 werd aangegeven dat er in Q4 2021 nieuwe indicatoren worden bepaald. In de bijbehorende jaarstukken 2022 (voorjaar 2023) en de begroting 2023 zijn PS echter niet geïnformeerd dat dit niet is gebeurd en wat daar de reden van is.

In algemene zin is door een afvaardiging van PS in 2020, 2021 en 2022 wel een kritische blik geworpen op doelen, streefwaarden en indicatoren in de begrotingen 2020 tot en met 2023, in diverse nieuwe beleidskaders en soms ook in uitvoeringsagenda's. Maar niet specifiek voor de investeringsfondsen. Deze exercities werden

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

uitgevoerd door de werkgroep Indicatoren als onderdeel van de Commissie Sturen en Verantwoorden van PS. Zij stelden zich daarbij steeds de vraag: in hoeverre stellen deze PS in staat hun kaderstellende en later (als spiegel) ook controlerende rol goed te vervullen.¹¹ Er werd bijvoorbeeld aandacht gevraagd voor de noodzaak van nulmetingen, het smarter formuleren van doelen en indicatoren (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden), kwantificering van streefwaarden en de beïnvloedbaarheid van de gestelde doelen.

Cijfermatig compleet, tastbare informatie ontbreekt

Wat weinig tot niet terugkomt in de S&V-stukken is waarin precies wordt geïnvesteerd en wat daaruit resulteert op een specifiek niveau. Het blijft daardoor bij een algemeen beeld via de KPI's. Verder valt op dat in de infographics voor alle fondsen wordt ingegaan op het doel, de fondsomvang, de omvang van de 'aangegane verplichtingen' en KPI's. De beheerkosten worden daarentegen niet voor alle fondsen vermeld. Deze ontbreken bij het GOB en LOF. De rekenkamer constateert dat er op die manier geen sprake is van uniformiteit in de informatie die aan PS wordt verstrekt via de infographics. Ook worden de gegevens daarbij niet uniform verstrekt voor alle zeven investeringsfondsen. Dit is te verklaren doordat de gegevens zijn gekoppeld aan de financiële KPI's, die niet voor alle fondsen op dezelfde wijze worden ingevuld/gedefinieerd. De manier waarop revolverendheid bijvoorbeeld wordt berekend is niet altijd duidelijk. De revolverendheid wordt bij het Innovatiefonds bijvoorbeeld beschreven als Total Value to Paid In (TVPI)¹², maar bij andere fondsen niet. Hetzelfde geldt voor de fondsen waarbij de revolverendheid geen KPI is: bij Brabant C wordt conform

¹¹ Naar aanleiding daarvan zijn verschillende reflectiegesprekken gevoerd met afgevaardigden vanuit de ambtelijke organisatie. Het resultaat van de analyses werd in de vorm van een advies aan PS verstrekt, hetgeen Statenleden kunnen gebruiken in het debat in de themabijeenkomst en/of PS bij het vaststellen van het desbetreffende beleidskader.

¹² TVPI samengevat: alle (verwachte) baten gedeeld door alle (verwachte) kosten. Baten bestaan uit reeds terugontvangen investeringen/leningen plus geschatte waarde van bestaande participaties. Kosten bestaan uit uitgevoerde investeringen/leningen plus beheerkosten.

afspraken inzicht gegeven in het aandeel leningen van de jaarlijks uitgezette middelen en daaraan toegevoegd het bedrag dat is ontvangen aan aflossing in het betreffende jaar. Bovendien wordt tastbare informatie over waar de middelen uit de fondsen naartoe gaan slechts in zeer beperkte mate verstrekt.¹³ Voorbeelden van projecten ontbreken in het algemeen. Een uitzondering daarop is het Energiefonds waarvoor in de meeste jaarstukken wel voorbeelden van projecten worden gegeven en PS tot en met 2021 via een Statenmededeling ook werden geïnformeerd over de lopende projecten. Sinds kort bevatten de begrotingen en jaarstukken wel links naar de websites van fondsbeheerders, waarop projecten worden genoemd waarin is geïnvesteerd.

De overige informatie aan PS is op dit gebied iets uitgebreider. Er wordt meer contextinformatie gegeven en soms ook informatie op projectniveau. Voor het Energiefonds werd, zoals reeds eerder opgemerkt, in de periode 2017 tot en met 2021 bijvoorbeeld jaarlijks op projectniveau een overzicht gegeven voor PS. Dit type tastbare/merkbare informatie wordt echter niet voor ieder fonds met PS gedeeld; het Energiefonds is het enige fonds waarbij dit jaarlijks gebeurde. Hierdoor is geen sprake van uniformiteit in de informatievoorziening tussen de investeringsfondsen. Vanuit de provincie is aangegeven dat door hectiek het er in 2022 niet van is gekomen om deze informatie over het Energiefonds aan te leveren. Het betreft geen bewuste actie, er zit geen redenatie achter.

Beeld voortgang langetermijndoelen varieert

Zoals benoemd geeft de voortgang op de KPI's (subdoelen) met name een beeld van kwantitatieve en financiële voortgang, en niet vanzelfsprekend een beeld van de inhoudelijke voortgang van het hoofdoel. In principe zijn de kwantitatieve langetermijndoelen op de KPI's op deze manier ook in beeld, of in ieder geval "op koers". Hoe langer een fonds loopt, hoe duidelijker de (niet-)realisatie van deze subdoelen

¹³ In de ambtelijke reactie op de conceptversie van voorliggend rapport is vanuit de ambtelijke organisatie aangegeven dat dit over het algemeen voor meer provinciale uitgaven geldt.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

in beeld komen: als de KPI revolverendheid ver richting het einde van de looptijd bijvoorbeeld al ruim boven 100% staat, is het waarschijnlijk dat de waarde van het fonds bij beëindiging boven de 100% zal liggen. Er wordt voor de KPI's veelal alleen de meest actuele realisatiewaarde gegeven, er wordt geen inzicht gegeven in de meerjarige ontwikkeling. Hierdoor ontbreekt inzicht in de richting en ontwikkeling: waar komt het fonds vandaan, hoe verliep de ontwikkeling en waar staat het nu.

In de S&V-documenten wordt niet ingegaan op de mate van realisatie van de hoofdoelen, de maatschappelijke langetermijndoelen, de impact van de fondsen. Zo is voor het Innovatiefonds aangegeven dat het doel is om uiteindelijk één van de top 15 innovatieve regio's van Europa te zijn, maar uit de jaarstukken blijkt niet wat daarvoor op dat moment de stand van zaken is of wat daarvoor de prognose is. Andere doelen zijn minder meetbaar opgesteld, zodat uiteindelijk moeilijk hard te maken is of een doel bij beëindiging is gehaald. Een voorbeeld daarvan is het hoofddoel van Brabant C: het stimuleren van kunst- en cultuuraanbod in Noord-Brabant versterken richting (inter)nationale uitstraling, of de ambitie van het Startup Fonds: ondersteunen van beginnende innovatieve bedrijven ter versterking van de Brabantse economie.

Een uitzondering is hierbij overigens het Energiefonds, aangezien het hoofddoel direct samenhangt met één of meer van de KPI's. Bij het Energiefonds hangt het hoofddoel (CO₂-reductie) bijvoorbeeld direct samen met de KPI voor 3.600 kiloton CO₂-reductie. Ondertussen is voor deze KPI al iets meer dan het dubbele gerealiseerd (iets meer dan 7.300 kiloton). De doelstelling is, inmiddels naar aanleiding van de fondsevaluatie uit 2021, bijgesteld van 3.600 naar 17.200 kiloton.

Voor de doelstellingen geldt overigens ook dat deze zo zijn geformuleerd dat bij het bereiken daarvan vele factoren van invloed zijn, waarvan de provincie er slechts één is. Dit maakt het moeilijk of zelfs onmogelijk om de bijdrage van de provincie aan het

behalen van de doelen te bepalen (beïnvloedbaarheid door de provincie). Deze constatering wordt door de ambtelijke organisatie bevestigd, waarbij wordt aangegeven dat dit geldt voor heel veel inspanningen van de provincie om doelen te verwezenlijken voor de Brabantse burgers en daardoor het meten van de impact lastig is.

3.3.2 Risico's

In S&V-documenten wordt niet standaard en expliciet ingegaan op risico's die de provincie inhoudelijk ((sub)doelbereiking) dan wel financieel loopt.¹⁴ Dit komt wel aan bod in de vierjaarlijkse evaluaties en via het stoplichtenmodel in de paragraaf verbonden partijen van de begrotingen en jaarstukken.¹⁵

Door het ontbreken van context en in de meeste gevallen ook een toelichting bij de KPI's bestaat de kans dat voor een Statenlid niet direct duidelijk is in hoeverre er bij een fonds risico's zijn. Verder krijgen (mogelijke) risico's op lange termijn weinig tot geen aandacht in de bovengenoemde informatie aan PS. In de Bestuursrapportage 2020-I wordt bijvoorbeeld wel aangegeven dat de risicovoorziening voor het Energie- en Innovatiefonds kan komen te vervallen, omdat de prognoses voor deze fondsen goed zijn. Bij oprichting van de fondsen wordt in de documenten wel aandacht gegeven aan mogelijke risico's.

3.3.3 Kaders, rol provincie en sturingsmogelijkheden PS niet geheel duidelijk

De kaders die gelden voor oprichting van de fondsen en de kaders per fonds voor de uitvoering zijn in het algemeen meer dan zes jaar terug opgesteld. Deze kaders komen niet of nauwelijks terug in de jaarlijkse S&V-informatie, sinds het verdwijnen van de paragraaf Investeringsagenda ook niet meer via verwijzingen/links naar deze kaders

¹⁴ Een uitzondering is bijvoorbeeld het GOB waarvoor het achterlopen op de doelstelling steeds expliciet wordt vermeld.

¹⁵ Dit geldt niet voor het Innovatie-, Energie- en voorheen ook het Breedbandfonds omdat deze door de BOM worden/werden beheerd en het stoplichtenmodel voor de BOM in totaliteit geldt.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

(brondocumenten) of eerdere besluitvorming. Ook dit draagt er aan bij dat voor huidige Statenleden onduidelijk kan zijn hoe bijvoorbeeld de KPI's precies zijn beredeneerd en wat de beleidstheorie (daarbij) is. Vanuit de ambtelijke organisatie is aangegeven dat het opnemen van kaders in S&V-documenten naar hun mening niet past bij het verzoek van PS om deze documenten in omvang te verminderen.

De rol van de provincie en het provinciaal en bestuurlijk belang worden in de S&V-documenten omschreven in de paragraaf verbonden partijen. De provincie heeft een financieel aandeel en bestuurlijk belang in de investeringsfondsen. Om als Statenlid te weten te komen welke sturingsmogelijkheden de provincie daardoor heeft, moeten andere bronnen erop worden nageslagen, bijvoorbeeld de fondsplannen, de vierjaarlijkse evaluatie of de Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen (in paragraaf 2.1 en 2.2 van het achtergronddocument, dat samen met voorliggend rapport is gepubliceerd, wordt ingegaan op de kaders en sturingsmogelijkheden). De businessplannen, aandeelhoudersinstructies, akten van oprichting, investeringsreglementen, statuten e.d. (alle voor zover van toepassing) zijn bij oprichting van de fondsen met PS gedeeld. Dit heeft voor vier van de fondsen in 2013 plaatsgevonden, voor Brabant C in 2014, voor het LOF in 2016 en voor het Startup Fonds in 2017 (kortom, bij oprichting).

PS kunnen in elk geval bijsturen op eventuele extra middelen die naar de fondsen gaan (budgetrecht) en op het vaste herijkingsmoment bij (de vierjaarlijkse) evaluatie. Uit gesprekken van de rekenkamer met PS-leden in februari 2023 blijkt dat dit niet voor alle Statenleden bekend is. De evaluatie geeft verder alleen een beeld om de vier jaar en is in 2021 zoals hierboven aangegeven door PS zelf alleen ter kennisgeving geagendeerd. De summiere behandeling van de evaluatie werd door meerdere PS-leden bevestigd in de informele sessie die met de rekenkamer heeft plaatsgevonden. De rol die PS inneemt bij de investeringsfondsen lijkt kortom kleiner te worden naarmate de looptijd van de fondsen vordert.

Uit de overige informatie aan PS (buiten de S&V-stukken) blijkt dat PS tegelijkertijd niet altijd scherp hebben welke bevoegdheden zij hebben. Zo werden GS door PS nadrukkelijk verzocht om een uitgebreide juridische onderbouwing te verstrekken waarom PS geen inspraak hadden toen het Biobasedfonds met het Innovatiefonds werd samengevoegd. Eerder werden ook al vragen van dien aard gesteld bij een tussentijdse aanpassing van de aandeelhoudersinstructie van het GOB. In de informatie vanuit GS aan PS wordt de bevoegdheid van PS overigens steeds als vast onderdeel in de stukken opgenomen. Toch constateert de rekenkamer dat het voor PS regelmatig onduidelijk is welke sturingsmogelijkheden er wel en niet zijn.

3.4 Beschikbaarheid (aanvullende) informatie

Het vragenrecht is een individueel recht van Statenleden. Het is één van de instrumenten waarover leden van PS beschikken om invulling te geven aan hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol.¹⁶ Er bestaat een onderscheid tussen schriftelijke vragen en technische vragen.

Uitgaande van de beantwoording van de technische en schriftelijke vragen over de investeringsfondsen in de periode 2017 tot 2023 die in het Stateninformatiesysteem (iBabs) zijn opgenomen, blijkt dat als PS meer willen weten over de investeringsfondsen dan in de informatievoorziening door GS aan PS wordt verstrekt, deze informatie in het algemeen inzichtelijk te maken is. Technische, schriftelijke en mondelinge vragen worden beantwoord. Soms niet direct naar wens van degene die de vraag stelde, dan volgen er vervolgvragen.

¹⁶ Artikel 151 van de Provinciewet stelt: "Een lid van Provinciale Staten kan Gedeputeerde Staten of de Commissaris van de Koning mondeling of schriftelijk vragen stellen." Het recht om vragen te stellen is uitgewerkt in het Reglement van Orde van PS. In 2014 publiceerde de rekenkamer haar rapportage [Het schriftelijk vragenrecht van Provinciale Staten](#).

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

De provincie is al meermaals gewezen op het belang van goede informatievoorziening en tekortkomingen daarin, ook door de rekenkamer. In ons onderzoek uit 2017 stelden we vast dat het aanleveren van de door ons opgevraagde documenten de provincie op onderdelen veel tijd en moeite kostte. In sommige gevallen moest de informatie bij de fondsen worden opgevraagd omdat deze binnen de provincie niet meer kon worden gevonden. PS gaven GS vervolgens de opdracht om de informatiehuishouding te verbeteren. Dit had betrekking op de gehele informatiehuishouding van de provincie, dus niet alleen op de informatiehuishouding over de investeringsfondsen.

In 2021 heeft de Zuidelijke Rekenkamer een [verkennend onderzoek](#) uitgevoerd naar het toegankelijk maken van informatie na Statenvragen. Daarbij hebben wij voor de jaren 2020 en 2021 overschrijdingen van de beantwoordingstermijn van de schriftelijke vragen van PS geanalyseerd:

- Iets meer dan 15% van de vragen werd in 2021 buiten de geldende termijn van vier tot zes weken beantwoord: 23 van de 152 vragen.
- In 2020 lag dit percentage op 9%: 17 van de 186.

Redenen voor overschrijdingen zijn, met name vakantieperiodes (geen of onvoldoende achtervang) en afhankelijkheid van informatie derden.

Uit het onderzoek kwam verder naar voren dat technische vragen en informatieverzoeken van Statenleden (opvragen documenten) voor het grootste deel snel kunnen worden beantwoord (binnen twee werkdagen). Als dat niet lukt, gaat het vaak om vragen waarbij informatie van derden nodig is. Bij informatieverzoeken ook als niet om specifieke informatie wordt gevraagd, maar om alle beschikbare documenten.

Eén van de twee onderzochte casussen was een technische vraag vanuit PS en daaraan gekoppeld WOB-verzoek m.b.t. het LOF en een verstrekte lening. In het onderzoek hebben we aandachtspunten geformuleerd voor het (soepeler) toegankelijk maken van informatie na Statenvragen vanuit ervaringen uit de praktijk. Zo is het

bijvoorbeeld belangrijk om ervoor te zorgen dat er duidelijkheid is over de vraag/ gevraagde informatie. De omvang, complexiteit, mate van concreetheid en politieke gevoeligheid van een vraag heeft invloed op de snelheid en het gemak van beantwoording van vragen. Een ander voorbeeld van een aandachtspunt is bewustwording van nut en noodzaak van toegankelijk archiveren en het opschonen van informatie.

Uit het onderzoek blijkt verder dat de provincie het belang van goede informatievoorziening (en tekortkomingen daarin) heeft onderkend en bezig is met meerdere verbetertrajecten. Tijdens het voorliggende onderzoek heeft de provincie de opgevraagde documenten voortvarend aangeleverd.

1 Bestuurlijk
rapport

2 Lerend
vermogen

3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

B.1 Aanpak onderzoek

B.2 Literatuur

B.3 Overzicht niet
S&V-documenten PS

B.4 Voorbeelden aan-
passingsmogelijkheden

Bijlagen

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

B.1 Aanpak onderzoek

De Zuidelijke Rekenkamer heeft voorliggend beoordelend onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de sturings- en verantwoordingsinformatie aan PS. Dit sluit aan bij ons eerdere onderzoek naar de investeringsfondsen uit 2017¹⁷, waarin we eveneens de informatievoorziening aan PS onderzochten. Destijds betroffen dat vijf investeringsfondsen: het Innovatiefonds, Energiefonds, Brabant C fonds, Groen Ontwikkefonds Brabant en Breedbandfonds.

Deze zijn aangevuld met het Leisure Ontwikkel Fonds en het Brabant Startup Fonds. De onderzoeksvragen die centraal hebben gestaan in dit oordelende onderzoek zijn:

Voor alle investeringsfondsen:

1. Wat maakt de informatie die PS over de investeringsfondsen ontvangen, nu precies duidelijk? Wat zeggen de KPI's? Op welke wijze is bijvoorbeeld revolverendheid berekend en wat betekent dat dan?
2. Wordt voor PS duidelijk gemaakt wat de geldende kaders zijn, wat de rol van de provincie is en waar PS wel/niet op kunnen (bij)sturen?
3. Krijgen PS een goed beeld van de stand van zaken en of de fondsen doen waarvoor ze bedoeld waren? Bijvoorbeeld de maatschappelijke en financiële rendementen, of de provincie op koers ligt de lange termijn doelen te halen, hoeveel aanvragen zijn binnengekomen en hoeveel er daarvan zijn toegewezen, bij wie de investeringen terecht komen en wat daaruit resulteert (waarin wordt geïnvesteerd), wat verklaringen zijn voor eventuele mee- en tegenvallers, wat de risico's zijn, of de beleidstheorie waarmee een investeringsfonds is ingesteld nog klopt en wat eventuele aanpassingen zijn in bijvoorbeeld uitgangspunten en investeringsvereisten (veranderingen in businesscases)?

4. Als PS meer willen weten (inzicht vragen in bijvoorbeeld aanvullende of onderliggende informatie), is deze informatie dan inzichtelijk te maken/beschikbaar?

Voor alleen de vijf eerder onderzochte investeringsfondsen:

5. Welke veranderingen hebben er vanaf 2017 plaatsgevonden op het gebied van informatievoorziening over deze investeringsfondsen aan PS? Is sprake van verbetering van de voortgangsinformatie aan PS?
6. In hoeverre hebben GS (hiermee) voldaan aan de opdracht die ze in 2017 van PS kregen naar aanleiding van ons eerdere onderzoek? Zie onderstaand kader voor een korte weergave van deze opdracht.

Voor alle investeringsfondsen:

7. Welke lessen volgen hieruit voor de toekomst?

¹⁷ Zuidelijke Rekenkamer, [Informatievoorziening investeringsfondsen provincie Noord-Brabant](#), 27 maart 2017.

1 Bestuurlijk rapport

2 Lerend vermogen

3 Informatievoorziening aan PS

Bijlagen

Kader B1.1 Op hoofdlijnen de opdracht die PS in 2017 aan GS meegaven n.a.v. het rekenkameronderzoek

- Laat GS en PS met elkaar en met de investeringsfondsen kritisch kijken naar de geschiktheid van de huidige KPI's en grootheden als monitorings- en sturingsinstrumenten om de voortgang en het bereiken van de doelstellingen te volgen.
- Rapporteer in alle sturings- en verantwoordingsdocumenten (S&V-documenten)¹⁸ over alle afgesproken KPI's.
- Doe voorstellen aan PS om regelmatig informerende bijeenkomsten te organiseren, als inhoudelijke verdieping op de informatie in de S&V-documenten.
- Verbeter de interne informatiehuishouding.¹⁹

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen is relevante openbaar beschikbare informatie bestudeerd, zoals provinciale kaders, rapportages van uitgevoerde evaluaties, provinciale begrotingen en jaarstukken en andere informatie die aan PS is aangeboden. Daarnaast is gebruik gemaakt van aanvullende documenten van de provincie, diverse websites en ons eigen onderzoek naar informatie-toegankelijkheid. De documentanalyse is aangevuld via schriftelijke vragen aan betrokkenen van de provincie. In bijlage B.2 is een overzicht opgenomen van de bestudeerde documenten.

De rekenkamer heeft onderstaand normenkader gehanteerd.

Tabel B1.1 Normenkader sturings- en verantwoordingsinformatie investeringsfondsen

Thema	Vraag	Normen
Kwaliteit sturings- en verantwoordingsinformatie	1, 2, 3	<ul style="list-style-type: none"> • De informatie stelt PS in staat een goed beeld te vormen van de stand van zaken, doelbereik en de richting van ontwikkelingen (inclusief risico's). Het is met andere woorden voor PS duidelijk welke kaders van toepassing zijn, welke rol de provincie heeft, wat het nagestreefde publieke belang is, wat de stand van zaken is van de uitvoering, het doelbereik en financiën (waaronder revolverendheid), wat de (financiële) risico's zijn en hoe deze worden beheerd. • Informatie die aan PS wordt verstrekt, is van voldoende kwaliteit (actueel, relevant, begrijpelijk, volledig en betrouwbaar) en voldoet aan de door de provincie vastgelegde informatie-afspraken over de investeringsfondsen en de uitgangspunten uit relevante wet- en regelgeving, zoals het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Beschikbaarheid informatie	4	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie is voldoende snel vindbaar of beschikbaar te stellen als zich bijvoorbeeld een bijzondere omstandigheid voordoet bij een fonds, een Statenlid los van de reguliere momenten inzicht wil krijgen, etc.²⁰
Groei en opdracht PS uit 2017	5, 6	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn stappen gezet waardoor sprake is van (verdere) verbetering van de (kwaliteit van de) sturings- en verantwoordingsinformatie aan PS. • GS en PS hebben de opdracht van PS uit 2017 uitgevoerd.

Zie de [startnotitie](#) voor meer informatie over het onderzoek

De conceptversie van het rapport van bevindingen is op 17 mei 2023 aangeboden voor ambtelijk wederhoor en de conceptversie van het bestuurlijk rapport is op 19 juni 2023

¹⁸ Begin 2017 werden deze nog aangeduid als planning- en controldocumenten (P&C-documenten).

¹⁹ In lijn met onze aanbevelingen gaven PS GS ook de opdracht om de interne informatiehuishouding te verbeteren. Dit deel van de opdracht is niet in voorliggend onderzoek onderzocht. De rekenkamer baseert zich hiervoor met name op de uitkomsten van een verkennend onderzoek dat ze in juli 2022 publiceerde en dit thema raakt: [Informatietoegankelijkheid](#).

²⁰ Artikel 20 van de Archiefregeling stelt in dit kader: de zorgdrager zorgt ervoor dat het archiveringssysteem de toegankelijke staat van archiefbescheiden waarborgt, zodanig dat elk van de archiefbescheiden binnen een redelijke termijn 1) kan worden gevonden (aan de hand van de daaraan gekoppelde metagegevens; of door middel van een andere ontsluitingsmethode) en 2) leesbaar of waarneembaar te maken is.

1 Bestuurlijk
rapport

2 Lerend
vermogen

3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

aangeboden voor bestuurlijk wederhoor. Op 12 juni 2023 is de ambtelijke reactie van de provincie ontvangen. Deze is door de rekenkamer besproken en verwerkt in voorliggende definitieve versie. Op 11 juli 2023 is de bestuurlijke reactie ontvangen van GS. Deze is opgenomen in voorliggende rapportage die is vastgesteld door het bestuur van de rekenkamer op 12 juli 2023.

Naast dit oordelend onderzoek heeft de rekenkamer ook een beschrijvend onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek, dat resulteerde in een [achtergronddocument](#) (naslagwerk), richtte zich op het in kaart brengen van basisinformatie over fondsen en de investeringsfondsen. De rapportages over beide onderzoeken zijn in juli 2023 gelijktijdig gepubliceerd.

1 Bestuurlijk
rapport

2 Lerend
vermogen

3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

B.2 Literatuur

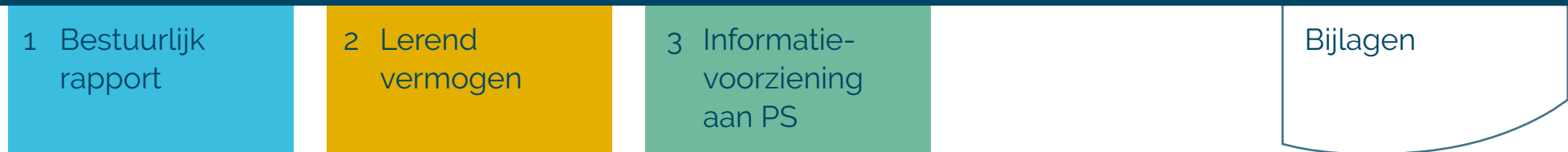
B.2.1 Geraadpleegde documenten provincie Noord-Brabant

- Voorjaarsnota 2022 'Koersvast in onzekere tijden', 2012
- Statenvoorstel 67/12A, Fondsvoorstellen 2^e tranche Investeringsagenda, 2012
- Nota Samenwerkingsrelaties en Verbonden Partijen, 2014 en geactualiseerde versie 2015
- Statenvoorstel 59/15 Uitwerking bestuursakkoord 2015-2019, bijlage 3, 2015
- Statenmededeling Tweede evaluatie Brabantse Investeringsfondsen 2017-2020, 2021 (incl. bijlagen)
- Begrotingen en jaarstukken provincie Noord-Brabant 2018 t/m 2021 en begrotingen 2022 en 2023
- Overige relevante PS-documenten, te lezen in bijlage B.3

B.2.2 Geraadpleegde literatuur en documenten overig

- Businessplannen, investeringsstrategieën, investeringsplannen, investeringsreglementen, aandeelhoudersinstructies en statuten van de investeringsfondsen
- KplusV, Noord-Brabantse fondsen, Evaluatie 2013-2016, 2017
- KplusV, Evaluatie Fondsen Noord-Brabant, 2021
- Zuidelijke Rekenkamer, Informatievoorziening investeringsfondsen provincie Noord-Brabant, 2017
- Zuidelijke Rekenkamer, Investeringsfondsen provincie Noord-Brabant. Achtergrond-document, 2023

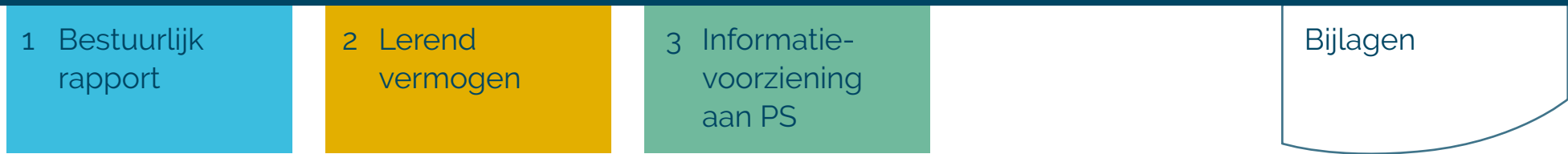

B.3 Overzicht niet S&V-documenten PS

Datum	Vergadering	Naam stuk
10 juli 2023 (gepland)	Agendavergadering	Memo aan PS van gedeputeerde (d.d. 7-6-2023) over afwikkeling financieringsverzoek Stichting Belevenispark Pukkemuk (LOF)
22 mei 2023	Agendavergadering	Verzoek aan PS van Brabant C om aandacht voor de aanbidding van de propositie 2030 van Brabant C investeringsfondsen voor cultuur
april 2023	Introductieprogramma	Nieuwe Statenleden krijgen toelichting op verbonden partijen. De investeringsfondsen behoren daartoe.
17 april 2023	Agendavergadering (voor kennisgeving aannemen)	<ul style="list-style-type: none"> • Memo aan PS van gedeputeerde Roijackers over Afhandeling motie 13 - 2021 bij Statenvoorstel 75/20 Actualisatie omvang provinciale ecologische verbindingzones (EVZ's) en EVZ-opgave GOB • Memo aan PS van gedeputeerde (d.d. 16-3-2023) over stand van zaken LOF na koerswijziging december 2021 (Toezegging PS themadag Samenleving 25 maart 2022) • Memo aan PS van gedeputeerde (d.d. 14-2-2023) over stand van zaken financieringsverzoek Pukkemuk
6 februari 2023	Agendavergadering (voor kennisgeving aannemen)	<ul style="list-style-type: none"> • Statenmededeling Vervolgaanpak Innovatiefonds Brabant (d.d. 10-1-2023) Beoogde aanpassingen n.a.v. aanbevelingen 2e Evaluatie Brabantse Investeringsfondsen 2017-2020 • Memo aan PS van gedeputeerde (d.d. 8-12-2022) met aanvullende informatie op financieringsverzoek Stichting Belevenispark Pukkemuk
19 december 2022	Agendavergadering	<ul style="list-style-type: none"> • Verzoek aan PS van Vereniging Markdal om aandacht voor de toekomst van Zelfoogsttuin` Wortels in Breda` naar aanleiding van het te koop zetten van percelen door het GOB • Memo aan PS van gedeputeerde Roijackers over Twee omissies in Statenvoorstel 72/22 A Actualisatie Businesscase NNB / GOB
16 december 2022 2 december 2022	Statendag Themabijeenkomst Samenleving	<ul style="list-style-type: none"> • Statenvoorstel 70/22 Procedure Wensen en bedenkingen geldlening Stichting Belevenispark Pukkemuk, bijbehorend (ontwerp)besluit en bijlage 1 • Beantwoording van (aanvullende) technische vragen vanuit PS • Memo aan PS van gedeputeerde (d.d. 8-12-2022) met aanvullende informatie op financieringsverzoek Stichting Belevenispark Pukkemuk
21 november 2022	Agendavergadering	
16 december 2022 21 november 2022	Statendag Agendavergadering	<ul style="list-style-type: none"> • Statenvoorstel 72/22 Actualisatie Businesscase NNB / GOB • Bijlage 1 Statenvoorstel 72/22 : Overzicht van de oorspronkelijke versus de geactualiseerde businesscase NNB/GOB 2013/2023
2 december 2022	Themabijeenkomst Natuur en Milieu	<ul style="list-style-type: none"> • Beantwoording technische vragen PVV Noord-Brabant over Statenvoorstel 72/22 Actualisatie Businesscase NNB / GOB
21 november 2022	Agendavergadering (voor kennisgeving aannemen)	<ul style="list-style-type: none"> • Statenmededeling Energiefonds Brabant aanpassingen n.a.v. evaluatie 2021 • Bijlage 1 bij Statenmededeling: Businessplan Energiefonds 2013
18 juli 2022	Agendavergadering (voor kennisgeving aannemen)	<ul style="list-style-type: none"> • Memo aan PS van gedeputeerde (d.d. 20-6-2022) over actualisatie financieringsverzoek Stichting Belevenispark Pukkemuk
11 april 2022	Agendavergadering (voor kennisgeving aannemen)	<ul style="list-style-type: none"> • Memo aan PS van gedeputeerde (d.d. 23-3-2022) over stand van zaken financieringsverzoek Stichting Belevenispark Pukkemuk
1 april 2022	Werkbezoek PS	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens werkbezoek van PS aan de BOM wordt toelichting gegeven op werkzaamheden BOM (de fondsbeheerder van o.a. Innovatie- en Energiefonds)

Datum	Vergadering	Naam stuk
25 maart 2022	Themabijeenkomst Samenleving	<ul style="list-style-type: none"> Evaluatierapport LOF Memo aan PS van gedeputeerde Smeulders over Koerswijziging Leisure Ontwikkel Fonds Toezeggingen themadag 21 januari LOF en geldlening uit de immunisatieportefeuille voor Safari Resort
21 januari 2022	Themadag Samenleving	<ul style="list-style-type: none"> Statenvoorstel 81/21 Procedure wensen en bedenkingen inzake geldlening uit de immunisatieportefeuille aan Safari Resort Vastgoed BV (Libéma) voor realisatie van Safari Resort Beekse Bergen fase II
29 november 2021	Agendavergadering (voor kennisgeving aannemen)	<ul style="list-style-type: none"> Statenmededeling Tweede evaluatie Brabantse Investeringsfondsen 2017 – 2020 met bijbehorende evaluatierapportages en infographics
8 november 2021	Agendavergadering	<ul style="list-style-type: none"> Memo aan PS van gedeputeerde Spierings over Energiefonds Brabant: lopende projecten / investeringen 2020 en 1e half jaar 2021
12 maart 2021 22 januari 2021 27 november 2020 26 oktober 2020	Statenvergadering Statenvergadering Statenvergadering Agendavergadering	<ul style="list-style-type: none"> Statenvoorstel 75/20 Actualisatie omvang provinciale EVZ's en EVZ-opgave voor het GOB Ontwerpbesluit Statenvoorstel 75/20 Vastgesteld besluit 75/20 (12 maart)
12 maart 2021 18 januari 2021	Statenvergadering Agendavergadering	<ul style="list-style-type: none"> Memo aan PS van gedeputeerde Lemkes - Straver over actualisatie omvang provinciale EVZ's en EVZ-opgave voor het GOB.
26 oktober 2020	Agendavergadering	<ul style="list-style-type: none"> Memo aan PS van gedeputeerde De Bie over Energiefonds Brabant: lopende projecten/investeringen 2019
1 juli 2019	Procedurevergadering	<ul style="list-style-type: none"> Statenmededeling Aanpassing bij Brabant C Fonds naar aanleiding van uitspraak Raad van State
11 maart 2019	Procedurevergadering	<ul style="list-style-type: none"> Statenmededeling Energiefonds Brabant; infographic 2018 en Brugfinanciering Bijlage 1 bij bovenstaande Statenmededeling
22 oktober 2018	Procedurevergadering	<ul style="list-style-type: none"> Statenmededeling Continuëren Brabant C fonds 2019 - 2022
3 september 2018	Procedurevergadering	<ul style="list-style-type: none"> Memo aan PS van gedeputeerde Van den Hout over toezegging bij behandeling jaarstukken 2017 om gestelde vragen GOB te beantwoorden
29 juni 2018 15 juni 2018 18 mei 2018	Statendag Statendag Statendag	<ul style="list-style-type: none"> Statenvoorstel 30/18 Digitalisering: Verkenning 'Brabant Digitaliseert', Agenda Digitalisering, voorstel tot sluiting Breedbandfonds Brabant en voorstel tot reservering middelen uit dit fonds ten behoeve van een Investeringsagenda Digitalisering
1 juni 2018	Statendag	<ul style="list-style-type: none"> Beantwoording technische vragen GroenLinks over Statenvoorstel 30/18 Digitalisering (Breedbandfonds: zie voorgaande cel)
14 mei 2018	Procedurevergadering	<ul style="list-style-type: none"> Verzoek van gedeputeerde Pauli en behandeladvies op dit verzoek tot het houden van een themabijeenkomst over 'Statenvoorstel Digitalisering, sluiting Breedbandfonds, Strategische Verkenning 'Brabant Digitaliseert'
14 mei 2018	Procedurevergadering	<ul style="list-style-type: none"> Statenmededeling geactualiseerde opdracht NNB / GOB

1 Bestuurlijk rapport

2 Lerend vermogen

3 Informatie-voorziening aan PS

Bijlagen

Datum	Vergadering	Naam stuk
23 maart 2018	Statendag Thema Samenleving Expertmeeting (informerend en oordeelsvormend)	<ul style="list-style-type: none"> Advies van de Procedurevergadering d.d. 22-01-2018 op verzoek van Statenfractie GroenLinks tot het houden van Expertmeeting over 'De samenwerking tussen BKKC en het Brabant C fonds' Statenmededeling Brabant C: nieuwe werkwijze (d.d. 3-10-2017) en bijbehorende bijlage: Update visie en werkwijze Brabant C (27-9-2017) Memo van gedeputeerde (d.d. 8-11-2017): statenvragen bij themabijeenkomst Evaluatie Brabant C d.d. 27-10-2017 Statenmededeling en bijbehorende inhoudelijke evaluatie Brabant C (februari 2018) en de continuering van Brabant C
19 februari 2018	Procedurevergadering	<ul style="list-style-type: none"> Memo aan PS van gedeputeerde Pauli over toezegging Statenbijeenkomst 15 december 2017 inzake Evaluatie Innovatiefonds
18 december 2017	Geen	<ul style="list-style-type: none"> Memo aan PS van gedeputeerde Pauli over toezeggingen Statenbijeenkomst Valorisatiefonds
15 december 2017	Statendag Themabijeenkomst Innovatiefonds (oordeelsvormend)	<ul style="list-style-type: none"> Statenmededeling Aanpassingen Innovatiefonds Brabant BV (d.d. 31-10-2017) Memo van griffie over themabijeenkomst Economie en Internationalisering m.b.t. Evaluatie Innovatiefonds (alleen 15 december 2017) Statenmededeling Evaluatie fondsen 1e en 2e tranche investeringsagenda Essent, bijbehorende evaluatierapportage en infographics
20 november 2017 17 november 2017	Procedurevergadering Statenvergadering	
1 december 2017 17 november 2017	Statenvergadering Statenvergadering	<ul style="list-style-type: none"> Statenvoorstel 77/17 Beleidsactualisatie BrUG
1 december 2017 20 november 2017 17 november 2017	Statenvergadering Procedurevergadering Statenvergadering	<ul style="list-style-type: none"> Bijlage 4 Statenvoorstel 77/17: Geactualiseerde opgave GOB Bijlage 5 Statenvoorstel 77/17: Geactualiseerde KPI's GOB
1 december 2017	Statenvergadering	<ul style="list-style-type: none"> Memo van Griffie themabijeenkomst Breedbandfonds
1 december 2017 17 november 2017	Statenvergadering Statenvergadering	<ul style="list-style-type: none"> Statenvoorstel 68/17 Procedure wensen en bedenkingen inzake oprichting Valorisatiefonds Brabant
17 november 2017	Statenvergadering	<ul style="list-style-type: none"> Memo van Griffie aan Procedurevergadering met aangepaste uitwerking themabijeenkomst Innovatiefonds
27 oktober 2017	Statendag Thema Samenleving/Brabant C (informerend en oordeelsvormend)	<ul style="list-style-type: none"> Memo van griffie: aangepaste uitwerking themabijeenkomst Brabant C fonds (verplaatst van 5 september naar 27 oktober) Statenmededeling Brabant C: nieuwe werkwijze (d.d. 3-10-2017) en bijbehorende bijlage: Update visie en werkwijze Brabant C (27-9-2017) Statenmededeling Evaluatie fondsen 1e en 2e tranche investeringsagenda Essent, bijbehorende evaluatierapportage en infographics
10 juli 2017	Procedurevergadering (voor kennisgeving aannemen)	<ul style="list-style-type: none"> Statenmededeling Voortgang Leisure Ontwikkefonds Brabant (mogelijkheid tot wensen en bedenkingen)
30 juni 2017 29 mei 2017	Statendag Thema Energie Procedurevergadering	<ul style="list-style-type: none"> Memo aan PS van gedeputeerde Spierings over Energiefonds Brabant Statenmededeling Evaluatie fondsen 1e en 2e tranche investeringsagenda Essent, bijbehorende evaluatierapportage en infographics
29 mei 2017	Procedurevergadering	<ul style="list-style-type: none"> Memo aan PS van gedeputeerde Van den Hout over bevoegdheden PS inzake wijziging aandeelhoudersinstructie GOB B.V

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

B.4 Voorbeelden aanpassingsmogelijkheden

Hieronder volgen voorbeelden van tekstuele aanpassingsmogelijkheden die de rekenkamer ziet, dan wel onnauwkeurigheden, in de (infographics in de) S&V-documenten. Tenzij anders aangegeven gaat het om informatie uit de jaarstukken 2022 dan wel veranderingen daarin t.o.v. de jaarstukken 2021.

Algemeen

- **De looptijd van fondsen wordt niet gegeven in de infographics**
Alleen bij de fondsen waar de cumulatieve beheerkosten worden gegeven, wordt de looptijd op het einde van de infographic inzichtelijk; elders in de jaarstukken staan in een tabel wel de looptijden van de investeringsfondsen, maar dat vergt een zoektocht naar informatie door de lezer zelf.
- **Geen ontwikkeling op KPI's over tijd zichtbaar**
Er zijn geen meerjarige realisatiewaarden voor KPI's, dus de ontwikkeling over de jaren in de voortgang is niet makkelijk te zien zonder jaarstukken naast elkaar te leggen.
- **Fondsbeheerder niet altijd duidelijk**
Bij het Energie- en Innovatiefonds wordt niet aangegeven dat de BOM de fondsbeheerder is; voorheen werd dit wel aangegeven in de bijlagenbundel bij de BOM, maar dat is in de jaarstukken 2022 niet meer het geval.
- **Bronnen en peildata worden niet altijd gegeven**
De bron en peildatum van de gepresenteerde gegevens (realisatiewaarden) worden vaak niet gegeven, dat zou wel helpen voor PS-leden die dieper in de materie willen duiken. Bij het Energiefonds wordt in de infographic wel duidelijk aangegeven wat de bron is van de gegevens.

Brabant C fondsen

- **In de infographic (p. 20 Bijlagenbundel) wordt geen toelichting gegeven op wat de 'multiplier' inhoudt**
Dit wordt bijvoorbeeld wel beschreven bij het Innovatiefonds. Bij de andere KPI's van Brabant C wordt wel omschreven wat ze inhouden en (indien nodig) op welke wijze ze gemeten worden. Ook worden er verklaringen gegeven voor het (deels) niet behalen van een KPI.

Innovatiefonds

- **Er wordt gesproken van 'COL', 'F2F', en 'uitgroeifonds' zonder toelichting**
Een lezer die de revolverendheid koppelt aan het startbedrag van het fonds, zou kunnen beredeneren dat 'uitgroeifonds' de opbrengsten zijn van investeringen die terug zijn gevloeid naar het fonds (positieve exits, revolverende middelen). Bij 'uitzettingen' die omvangrijker zijn dan 'startomvang' wordt dit overigens wel duidelijk uitgelegd.
- **Fondsomvang bij aanvang wordt niet eenduidig gegeven**
Uit de informatie bij de KPI revolverendheid kan worden opgemaakt dat de fondsomvang bij start € 125 miljoen was. Uit de financiële informatie bovenaan de infographic volgt uit het optellen van de startbedragen van de drie subfondsen + € 10 miljoen echter niet het bedrag van € 125 miljoen. Het is onduidelijk wat de reden is van dit verschil.
- **Deel van een toelichting buiten kader gevallen en onbekende termen**
De zin bij 'uitzettingen' eindigt vroegtijdig: 'Eind 2021 is € 10 mln uit het Biobased Fund toegevoegd aan het'. Ook wordt daar gesproken van 'F2F', 'F2F-ecosystemen' en 'ontwikkelfonds', terwijl eerder in de infographic wordt gesproken van drie virtuele subfondsen waar deze niet worden genoemd. Dit roept vragen op wat dit dan zijn.
- **Cijfers bij ontwikkeling FTE en patenten zijn inconsistent**
Bij 'ontwikkeling' wordt bij aantal FTE gesproken van '1.422 t.o.v. 1.327 vorig jaar' en bij patenten van '291 t.o.v. 125 vorig jaar'. In de jaarstukken van 2021 (vorig jaar)

1 Bestuurlijk rapport

2 Lerend vermogen

3 Informatievoorziening aan PS

Bijlagen

is het aantal FTE echter 1.697 en het aantal patenten 302. Dit zou op beide onderdelen een afname betekenen in plaats van een toename. Deze afwijkende getallen roept de vraag op: welke aantallen zijn voor 'vorig jaar' de juiste en is er daarmee sprake van een toe- of afname?

Leisure Ontwikkel Fonds

- **Multiplier wordt niet geheel duidelijk uitgelegd**

De toelichting bij deze KPI staat niet, zoals bij andere fondsen, bij de norm, maar in een kader onder deze KPI, waardoor de lezer zelf moet beredeneren dat deze bij de norm hoort van het bovenstaande kader.

- **'Maximale overheadkosten' worden genoemd, maar zonder vermelding van een prestatie-indicator, streefwaarde of realisatiewaarde**

Er wordt in de tekst wel gesproken van de prestatie-indicator 'maximale overheadkosten', maar deze is niet als KPI weergegeven, noch toegelicht en eveneens worden daarvoor geen streef- en realisatiewaarden gegeven. Dit roept de vraag op: waarom ontbreken deze?

- **Informatie in jaarstukken 2022 is gelijk aan jaarstukken 2021 en begroting 2023**

De informatie over het LOF die in de infographic in de jaarstukken 2022 wordt gegeven is dezelfde als die in de jaarstukken 2021 en de begroting 2023. In reactie op schriftelijke vragen heeft de provincie aangegeven dat dit het gevolg is van het kruisen van het voortgangsverslag van het fonds en het opstellen van de jaarstukken 2022. Doordat het proces van het opstellen van de jaarstukken dit jaar is vervroegd, kwam het voortgangsverslag te laat om de gegevens in de infographic te kunnen actualiseren. De provincie geeft daarbij aan dat hierover een melding had kunnen worden gemaakt in de jaarstukken 2022 zodat dat voor PS duidelijk(er) was.

- **Geen inzicht in uitvoerings- en/of beheerkosten**

In afwijking van andere fondsen wordt tot nu toe in de infographics van het LOF (geldt ook voor GOB) geen inzicht gegeven in de uitvoerings/fondsbeheerkosten.

- **Kleine inconsistentie in jaartal evaluatie**

In de infographic wordt een korte toelichting gegeven op de aanpassing van het fonds na evaluatie van het fonds in 2021. Dit komt de begrijpelijkheid en het kunnen volgen van ontwikkelingen ten goede. Deze toelichting wordt ook gegeven op pagina 17 van de bijlagenbundel (verbonden partij LOF), maar hier staat per abuis dat de evaluatie in 2022 heeft plaatsgevonden.

Groen Ontwikkelfonds Brabant

- **Deel van toelichting op voortgang KPI vervallen**

Bij KPI 1 is deel van de toelichting op de voortgang per abuis komen te vervallen; de zin eindigt vroegtijdig: 'in de periode 1-1-'

- **Eerder genoemde fondsomvang komt niet terug in infographic**

In de tabel op pagina 154 van de jaarstukken staat vermeld dat de fondsomvang € 240 miljoen is. Dit bedrag komt niet herkenbaar terug in de financiële informatie in de infographic.

- **Geen inzicht in uitvoerings- en/of beheerkosten**

In afwijking van andere fondsen wordt tot nu toe in de infographics van het GOB (geldt ook voor LOF) geen inzicht gegeven in de uitvoerings/fondsbeheerkosten.

- **(Te) veel achtergrondkennis nodig voor begrip KPI's, sommige termen onduidelijk/achterhaald**

Meerdere termen van de KPI's zijn voor een lezer zonder achtergrondkennis niet duidelijk en daarmee ook niet de betekenis van deze KPI's: categorie A, B en C, manifestpartners. Ook wordt er bij de 3^e KPI nog gesproken van een reeds vervallen term: EHS.

- **KPI's niet of moeilijk meetbaar**

Voor de 1^e, 8^e, en 9^e KPI luiden de normen respectievelijk: 'aantal hectares per jaar', 'middelen per jaar' en 'middelen en ha'. Met deze normen kan niet bepaald worden of de realisatiewaarde voldoet aan de norm omdat ze geen (kwantitatieve) streefwaarde omvatten. Ook voor de 7^e KPI is dit lastig. Daar lijkt het om een % per jaar

1 Bestuurlijk rapport

2 Lerend vermogen

3 Informatievoorziening aan PS

Bijlagen

te gaan, met als norm 'gemiddeld 7,5%'. De realisatie is 2,72%. Onduidelijk is of dit het percentage voor 2022 betreft of het gemiddelde over de looptijd van het fonds tot nu toe, jaren 2014-2022.

- **Veel gegevens slechts tot juli 2022 verstrekt**

Door het vervroegen van het proces voor het opstellen van de jaarstukken sinds 2023 heeft er geen actualisatie van de realisatiewaarden plaatsgevonden (de jaarrapportage over geheel 2022 was nog niet beschikbaar) en betreffen het geen gegevens over het gehele jaar 2022 maar tot 1-7-2022 (betreffen daarmee nog zelfde gegevens als in de begroting 2023).

- **Looptijd fonds niet geheel duidelijk**

In S&V-stukken wordt aangegeven dat de looptijd van het GOB 15 jaar is, maar ook de periodes 2014 tot en met 2027 en 2014 tot en met 2029. Deze laatste is met jaarstukken 2022 gecorrigeerd tot 'tot en met 2027'. De looptijd van 15 jaar gaat uit van de periode vanaf start van GOB in 2014, inclusief pré-GOB dat in 2013 van start ging. Een lezer moet deze geschiedenis kennen wil deze de 15 jaar kunnen plaatsen.

- **Informatie rondom aanpassingen opdracht NNB voor GOB ontbreekt**

De opgave NNB/GOB is meerdere keren aangepast. In de S&V-documenten ontbreken de redenen van deze aanpassingen.

Energiefonds

- **Realisatiewaarden lijken deels te ontbreken bij KPI revolverendheid**

Bij revolverendheid worden drie normen vermeld, waarbij alleen voor de 1^e de realisatiewaarde (lijkt te worden) gegeven. Dit roept vragen op over de waarde/betekenis van de andere normen.

- **Verkeerde omschrijving bij norm multiplier**

Bij de norm van multiplier wordt per abuis een verkeerde omschrijving gegeven. Dit is al langer zo (ook in voorgaande begrotingen en jaarstukken). Er staat namelijk: met € 60 miljoen aan middelen mobiliseert het fonds minimaal € 240

miljoen aan middelen van andere financiers, een multiplier van minimaal 4'. Deze omschrijving komt echter uit op een multiplier van minimaal 5. Er zou eigenlijk € 180 miljoen moeten staan in plaats van € 240 miljoen.

- **Namen van subfondsen onduidelijk (context ontbreekt)**

Er wordt gesproken over ontwikkel- en warehousefondsen, zonder dat duidelijk is wat dat zijn. Daarbij wordt alleen een realisatiewaarde gegeven voor de multiplier van het warehousefonds. Dit roept de vraag op: hoe gaat het op deze KPI met het ontwikkelfonds?

- **KPI CO₂-reductie op het eerste gezicht niet duidelijk**

Bij de KPI CO₂-reductie per geïnvesteerde euro is sprake van een daling t.o.v. de jaarstukken 2021. Er wordt geen toelichting gegeven wat daarvan (mogelijke) oorzaken zijn. Bij de andere KPI CO₂-reductie wordt duidelijk gemaakt dat deze is aangepast n.a.v. de evaluatie uit 2021. Dat maakt deze ontwikkeling voor de lezer duidelijk. Een korte vermelding van de reden voor deze aanpassing zou het (de ontwikkeling) nog duidelijker hebben gemaakt voor de lezer.

- **Soms onduidelijk welke norm bij welke KPI hoort**

Bij de KPI technologieaandeel staan twee normen en realisatiewaarden. De 2^e norm (aantoonbare inspanning in financiering kleinschalige projecten; realisatie: aandeel kleinschalige projecten in portfolio is 20,4%) lijkt bij de volgende KPI (aandeel kleinschalige projecten) te horen. Dit roept de vraag op: waarom staat deze niet daarbij?

- **Nieuwe KPI toegevoegd zonder contextinformatie**

Sinds de jaarstukken 2022 is naar aanleiding van de evaluatie uit 2021 een nieuwe KPI (burgerparticipatie) toegevoegd. Er wordt niet expliciet aangegeven dat deze KPI nieuw is en waarom deze is toegevoegd.

1 Bestuurlijk
rapport2 Lerend
vermogen3 Informatie-
voorziening
aan PS

Bijlagen

Brabant Startup Fonds

- **Termen (o.a. namen van subfondsen) worden niet nader geduid**

Er wordt gesproken over 'valorisatiemiddelen', 'PNB-fonds' en 'VFF-fonds' zonder dat wordt toegelicht wat dat zijn en hoe deze laatste twee zich verhouden tot het Startup Fonds.

- **Fondsomvang onduidelijk**

In een tabel op pagina 154 van de jaarstukken staat dat de fondsomvang € 10 miljoen is. In de infographic wordt bij de financiële gegevens bovenin gesproken over 2x € 10 miljoen en valorisatiemiddelen van nog eens bijna € 10 miljoen. Zonder toelichting is niet duidelijk hoe deze omvang zich tot elkaar verhouden. Wat is nu de fondsomvang?

- **KPI revolverendheid schept verwarring**

Bij de KPI revolverendheid staat: 'KPI: start van de financieringsketen'. Deze omschrijving lijkt niet aan te sluiten bij de term 'revolverendheid'.

- **Slordigheden bij normen van multipliers**

Bij de normen van de twee multipliers staat dat ze respectievelijk 3 en 5 zijn. Gezien de omschrijving zou dit minimaal 3 en minimaal 5 moeten zijn. De norm van het VFF-fonds is 5, bij de realisatiewaarde staat '€ 5,2 micro-financiering en vervolgf-financiering per ultimo 2022 (0,5)'. Het is onduidelijk wat deze realisatiewaarde betekent en hoe deze zich verhoudt tot de norm. Is de multiplier 0,5 en ligt deze daarmee nog ver beneden de norm van minimaal 5? Of is de realisatie slechts 0,5?

- **Beheerkosten niet congruent met andere fondsen weergegeven**

De beheerkosten worden niet zoals bij andere fondsen cumulatief, maar alleen voor 2022 gegeven. Het zou inzichtelijker zijn als (ook) de cumulatieve kosten zouden worden gegeven.

- **Informatie rondom uitbreiding fonds niet geheel duidelijk**

De uitbreiding van het fonds (aanpassing) wordt kort toegelicht. Dat is goed om de ontwikkeling te kunnen volgen, maar de toelichting is zonder achtergrondkennis niet

geheel duidelijk. Zo wordt er bijvoorbeeld gesproken over de 3^e overname.

Wat waren de 1^e twee overnames?

Andere S&V-documenten

- **Jaarstukken 2021: toename in omvang Brabant C onduidelijk**

In de jaarstukken 2021 is de omvang van het Brabant C fonds € 36,3 miljoen. Er wordt geen toelichting gegeven dat de omvang is toegenomen van € 34 naar € 36,3 miljoen en waarom.

- **Jaarstukken 2020: realisatiewaarde KPI aandeel leningen bij Brabant C onduidelijk**

In de infographic bij de KPI "aandeel leningen" geeft de grafiek 22% aan, maar in de toelichting staat dat dit 27% zou zijn. Welk percentage is het juiste?

- **Jaarstukken 2020: fondsbeheerkosten Brabant C onduidelijk**

Bij fondsbeheerkosten staat in de figuur € 4.920.541, maar in toelichting € 3.913.000. Welk bedrag is juist?

